

ฐานกิริยา เรียงตามลำดับธาตุ

ธาตุลงปัจจัยเป็นฐาน (base) สำหรับลงวิภัตติประกอบเป็นกิริยา

• PaliDict ๕ ก.ย.๖๕ •

ดู ฐานกิริยา จัดหมวดหมู่ตามความหมาย

ก.....๓
ข.....๕
ค.....๖
ฌ.....๘
จ.....๘
ฉ.....๙
ช.....๑๐
ฌ.....๑๑
ญ.....๑๑
ฐ.....๑๑

ท.....๑๒
ต.....๑๒
ถ.....๑๓
ท.....๑๔
ธ.....๑๕
น.....๑๖
ป.....๑๗
ฝ.....๑๙
พ.....๑๙
ภ.....๑๙

ม.....๒๑
ย.....๒๒
ร.....๒๓
ล.....๒๔
ว.....๒๕
ส.....๒๘
ห.....๓๑
อ.....๓๓

คำแนะนำการใช้

- ฐานกริยา ในที่นี้หมายถึง ธาตุที่ลงปัจจัยแล้ว (รวมทั้ง อาคม อุปสัค ...) กลายเป็น 'ฐาน' (base) พร้อมทั้งจะนำไปลงวิภัตติ อาชยาต ทำเป็นกริยาอาชยาตได้โดยสะดวก และฐานกริยานี้ยังช่วยให้สังเกตและประกอบกริยาได้ง่ายขึ้นด้วย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-ญา	นา	ปณฺญา <i>(นา>ย)</i>	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณฺญาติ ปณฺญาติ อชฺ. ปณฺญาติ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ยุ ปชานน

- จากตารางด้านบน **ญา** ธาตุ มี ป อุปสัคเป็นบทหน้า ลง นา ปัจจัย (และแปลง นา เป็น ย) ประกอบเป็น 'ฐาน' คือ **ปณฺญา** นำฐาน คือ **ปณฺญา** ไปลง ติ วิภัตติ เป็นต้น ได้รูปเป็น ปณฺญาติ ปณฺญาณติ ปณฺญาติ ปณฺญาติ สสติ ...
- หลังคำแปล ยังได้เพิ่มตัวอย่างกริยาอาชยาต-กริยาภิธาน์ ที่มีการแปลงรูปต่างจากฐานปกติ รวมทั้งตัวอย่างศัพท์นามกิตก์ด้วย
- หลังเครื่องหมาย # คือกริยาที่ใช้ธาตุเดียวกัน แต่เปลี่ยนรูปเล็กน้อย มีความหมายเหมือนๆ กัน หรือใกล้เคียงกันบ้าง
- ธาตุ(หลายสระ)ที่ลงท้ายด้วย อี (อิการันต์) ที่อยู่ในหมวด ฎ ธาตุ (อ) หรือ จรู ธาตุ (เณ ฌย) ต้องลงนิคหิตที่ต้นธาตุ (ถ้านิคหิตอยู่หน้าพยัญชนะวรรค ให้แปลงเป็นพยัญชนะที่สุทวารค) แสดงไว้ในที่นี้จำนวน ๑๙ ธาตุ ได้แก่ กขิ กขิ ขขิ ขขิ ตขิ ฌขิ นิขิ ปิลธิ พุธิ มขิ ลขิ ลขิ ลขิ วลขิ สขิ หิส อภิ อธิ อาสิสิ ธาตุ โดยแสดงรูปที่ลงนิคหิตเป็นหลัก เช่น กงข (กขิ), ขนท (ขขิ), หีส (หิส), อาสิส (อาสิสิ)

(ในคัมภีร์มักเขียนด้วยรูปอิการันต์ ฉะนั้น หากค้นหา กงข ธาตุ ไม่พบ ก็ต้องค้นหาด้วยคำว่า กขิ เป็นต้น)

อักษรย่อ:

ธาตุ: *อกมม.* = อกัมมธาตุ, *สกมม.* = สกัมมธาตุ

วากจ: *กต.* = กัตตวากจ, *กัม.* = กัมมวากจ; *เหตุ.* *เหตุกัต.* = เหตุกัตตวากจ; *เหตุกัม.* = เหตุกัมมวากจ

วิภัตติอาชยาต: *วัต.* = วัตตมานา, *ปญ.* = ปญฺจมี, *สัต.* = สัตตมี, *ปโรก.* = ปโรกขา, *หिय.* = หियัตตนี, *อช.* = อชัตตนี,

ภวิส. = ภวิสสันติ, *กาล.* = กาลาติปัตติ.

ปัจจัยกริยาภิธาน์: *อันต.* *ตวันตุ.* *ตาวี.* *อนีย.* *ตัพ.* (ตพพ ปัจจัย) *มาน.* *อาน.* *ต.* (ต ปัจจัย) *ตุ.* (ตฺนาที่ปัจจัย) (ตเว. ตฺ.)

ปัจจัยนามกิตก์: **กวิ ณี ญว ฑู รุ ข ฌย อ อี ฌ ติ ยุ**

ตัพ. = ปัจจัยตัพธิต

สร้างด้วยโปรแกรม [Libreoffice 7](#) (ลิเบอระออฟฟิศ)

ดาวน์โหลดใช้ได้ฟรีที่เว็บ Libreoffice.org

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ก			
กข (กขิ)	อ	กข	หวัง, प्रारธना, สงสัย, ... ณ ปาฏิภังโห อ กงขา
นิ-กข	อ	นิกกข	ดึงออก, ลากออก
อา-กข	อ	อากข	ดึงออก, ลากออก, ฉุด, ชัก
กถ	ณ ฌย	กเถ-ถย	กล่าว, แสดง, ชี้แจง, แต่ง [วต. กถาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) อ ช. กเถสิ กเถสุ กถยิ กถยิสู] อ กถา อตถกถา อฏฐกถา ย กถนั
สห-กถ	ณ ฌย	สากจฺเฉ-ฉย (สห>สา; ฉ>จฉ)	เจรจากัน, สนทนากัน, สากัจฉา อ สากจฉา
กนต	อ	กนต	ตัด, ฝ่า, เชือด, ควัก; กรอด้าย, ปั่นด้าย
กนท (กทิ)	อ ฌ ฌย	กนท กนเท-ทย	ร้องไห้, คร่ำครวญ; ร้องเรียก; วุ่นวาย [วต. #ปกกนทติ]
กมป	อ	กมป	ไหว, ห้วนไหว ณ ว # อนุกมปโก โลกานุกมปโก อ กมปา ย กมปนั
กป	อ เอ	กปป กปเป	ควร, สมควร; อาจ, สามารถ, อาจมี, อาจเป็น
กปป	อ ฌ ฌย	กปป กปเป-ปย	สำเร็จ, กำหนด, ถึง, บรรลุ; ทำ, คิด, นึก...; ตัด, โกง
โอ-กปป	อ	โอกปป	จัดแจง; ทำให้สำเร็จ; ไว้ใจ, เชื่อถือ ย โอ(ก)กปปนา
กม	อ	กม	ก้าวไป, เดินไป
กม	อ	จกม (เทวภาวะ)	จงกรม, ก้าวไป, เดินไป (กม>กม>กม>กม>จกม>จกม) อ จกโม ย จกมนั
นิ-กม	อ	นิกม	ออกไป [อันท. นิกมณโต ต. นิกมณโต ตู. นิกมม] ณ เนกมม ย นิกมณ
ป-กม	อ	ปกกม	หลีกเลี่ยง, เดินออก; ก้าวไปข้างหน้า, ตะเกียกตะกาย [อช. ปกกมิ ปกกามิ อันท. ปกกณโต ต. ปกกณโต] ย ปกกมนั
ปฎิ-กม	อ	ปฎิกกม	ก้าวกลับ, กลับ [ต. ปฎิกกณโต]
ปรึ-กม	อ	ปรกกม	ก้าวไปข้างหน้า, บากบั่น, มุ่งมั่น, พากเพียร, ก้าวหน้า; ดิ้นรน, ตะเกียกตะกาย [ต. ปรกกมม] อ ปรกโก ย ปรกมนั
วิ-อุป-กม	อ		หลีกเลี่ยง [ต. วูปกมฺโห]
อติ-กม	อ เอ	อติกกม-กเม	ก้าวล่วง, ล่วงละเมิด, ล่วงเกิน, เดินผ่าน [ต. อติกกณโต ตู. อติกกมม] อ อติกโก # วติกโก
อภิ-กม	อ	อภิกกม	ก้าวไปข้างหน้า, ล่วงไป; เพิ่มขึ้น
อา-กม	อ	อกกม	เหยียบ, ย่ำ [ต. อกกณโต]
อุป-สั-กม	อ	อุปสั กม อุปสงกม	เข้าไปหา-พบ-ใกล้ [ต. อุปสงกมม]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
โอ-กม	อ	โอกกม	ก้าวลง, หยั่งลง [ต. โอกกมม]
กมุ	อ เณ ฌย	กาม กามะ-มย	ปรารถนา, อยากร, ต้องการ ณ ธรรมกาโม หิตกาโม ติ นิกนติ
กร	โอ	กโร	ทำ [ว้ต. กุพฺพติ กุรุติ กุรุเต; กรียติ กรียติ กรียเต กรียเต กรียยติ กรียยติ กรียยเต กรียยเต <i>กัม</i> . ปัญ . กรสสุ ส้ต . กเร กเรถ การเย กุพฺเพถ กุรุพฺเพถ ทีย . อกา ออกมฺห อ้ช . กริ อกริ อกาสิ อก้สุ ออกถล อกาสิ ภวิส . กาทติ กาทิติ กาทามิ กาล . อกริสส อนีย . กรณีย ต้ฟ . กา-กตตพฺโพ อันต . กโรนโต กร มาน . กุรุมาโน อาน . กราโน ต. กโต #อกโต (<i>น-</i>); การิต <i>เหตุกัม</i> . ตุ . กตฺวา ตุ้ . กาทุ้ กตตุ้] กวิ อนตโก ภาติโก ณิ พรหมจารี ปุณฺณการี ปมตตจารี มาลาการี สาดจจการี ณฺว การโก การิกา อนตถการโก ซาลการิกา วตตปฺปฏิวตตการโก การาบโก ตุ กตฺตา ข ทุกฺกโร อีสกฺกโร ณฺย การโย อ หิตกฺกโร เวยฺยาวจจกโร ทีปงฺกโร ณ การโร กมมการโร กุมภการโร มาลากาโร มณิการโร สุวณฺณการโร อูสุการโร อุปการโร สงฺขาโร อภิสงฺขาโร ปริกฺขาโร ปุเรกฺขาโร ติ วิกติ ยุ กรณิ การณิ การาปนํ กรณิ
กร	ยิร	กยิร	ทำ [ว้ต. กยิริติ ส้ต . กยิรา <i>เอยฺย>อา</i> กยิราถ <i>เอถ>อาถ</i>]
ครุ-กร	โอ	ครุกโร	ทำให้หนัก, เคารพ
วิ-อา-กร	โอ	พฺยากรโร	ทำให้แจ้ง, พยากรณ์ [ต. พฺยากรโต] ยุ วฺยากรณิ
ส้-กร	โอ	สกกฺโร	ทำโดยดี, สักการะ [ต. สกกฺจจ #อธิกิจจ]
อาวิ-กร	โอ	อาวิกโร	ทำให้แจ้ง [ต. อาวิกตฺวา #สจฺฉิกตฺวา]
กส	อ	กส กสส	ไถ, เสือก, ไส [ว้ต. กสาเปติ <i>เหตุ</i> . (<i>ไม่วุทธิ</i>)] ต . กฏฺฐุ ณฺว กสโก กสสโก อิ กสิ
กาส	อ	กาส	ไอ, กระจ่าง
ป-กาส	อ เอ	ปกาส ปกาเส	ประกาศ, ปราบกฏ, แจ่มแจ้ง
กิต	ณ	ติกฺกจจ (<i>เทวภาวะ</i>)	รักษาโรค, เยียวยา; ฐึ้; ปรารถนา; อยู่; สงสัย (<i>กิต>กิต>กิกิต>ติกิต>ติกิจ</i> (แปลงเพราะ <i>ณ</i> ปัจ.)) อ #วิจิกิจจา
กิริ	อ	กิริ	เรียราย, เกลี่ย, โปรย, เกลี่ยน [ต. กิณฺโณ]
วิ-ป-กิริ	อ	วิปฺกิริ	เกลี่ยนกลั่น, กระจัดกระจาย [ต. #ปฺกิณฺโณ]
ส้-กิริ	อ	สงฺกิริ	เรียราย, เกลี่ย, ... ปะปน [ต. สงฺกิณฺโณ]
โอ-กิริ	อ	โอกิริ	โปรยลง, หว่าน, ทำให้เรียราด
กิลม	อ	กิลม	ลำบาก, เหน็ดเหนื่อย, ซอกซ้้า, เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. กิลนฺโต] ถ กิลมถ
กิลิท	ย	กิลิทฺย กิลิทฺช	เปียก, ช้้น, ช้่ม, ช้่มช้้น [ต. กิลินฺโน]
กิลิส	ย	กิลิสฺส	เศร้้าหมอง, เปียดเปียน, แผลผา [ต. กิลิณฺฐุ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
กี	นา	กีนากีณา	ชื่อ [วัด. กีนาคีณา] ณฺว กยโก
วิ-กี	นา	วิกีนากีณา	ชาย
กีฬ	อ	กีฬ	เล่น ณฺว สหปัสสุกีฬโก
กุกกุกจจ คัพพท์	อาย	กุกกุกจาย	เกลียด, รังเกียจ, ประพตติรังเกียจ
กุษช	อ	กุษช	คว่ำ, คว่ำลง, คว่ำหน้า, ก้มหน้า [วัด. #นิกุชชติ]
อุ-กุษช	อ	อุกุษช	หงาย, หงายขึ้น
กุก	ณณ	โกณฺณกุก	ตอก, ต่ำ, ตี, ทูบ, บุก, เคาะ; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
กุก	อ	กุก	คด, โค้ง, งอ, โกง, บิด; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ป-กุก	อ	ปกุกุกฐ	เดียด, เดียดพล่าน [ต. ปกุกุกฐโต]
กุธ	ย	กุธม	โกรธ, เคือง [ต. กุทุโธ] ณ โกโร ยฺ โกรโน ออกุโรโน
กูป	ย	กูปป	กำเรียบ, สะเทือน, โกรธ, พิณาศ [ต. กุปีโต] ณ โกโป
กุมาร	อณณ	กุมารกุมารเร-รย	เล่น อ กุมารโร กุมารโก
กุก	อ	กุก	ตัด, ต่ำ ...
ป-กุก	อ	ปกุกุก	เรียกมา [วัด. ปกุกุกสิตวา; ปกุกุกสาเปตวา เหตุ.]
ปฏิกุก	อ	ปฏิกุก	คัดค้าน; ต่ำตอบ
อกุก	อ	อกุก	ต่ำ [อช. ออกุกจฉิ]
กุก	ณณ	กุกเห-หย	โกง, ล่อลวง, ให้พิศวง ณฺว กุกโก
โกณฺณกุก	อณณ	โกณฺณกุกโกณฺณกุก	ตอก, ต่ำ, ตี, ทูบ, บุก, เคาะ; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ข			
ป-ขนฺท (ขท)	อ	ปกฺขนฺท	วิ่งไป, แล่นไป, ไหลไป [ต. ปกฺขนฺโต]
อนฺ-ป-ขนฺท (ขท)	อ	อนฺ-ป-ขนฺท	(ต้นตนเอง)ออกไปข้างหน้า, รุกล้ำ [ต. อนฺ-ป-ขชช อนฺ-ป-ขชช (ต้นตน)เข้าไปข้างหน้า, รุกล้ำ, เบียดเข้าไป]
ขน	อ	ขน	ขุด, เจาะ, ไช [วัด. ขนาคเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขโต] กฺวิ #สงฺโซ (สฺ-) ตุ ขตฺตา
ขม	อ	ขม	อดทน, อดโทษ, ควร, ชอบ [วัด. ขมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขมาปีโต เหตุกม. (ไม่วุทธิ)] อ โอวาทกฺขโม วจนกฺขโม ติ ขนฺติ
ขมฺภ (ขภ)	อ	ขมฺภ	ข่มไว้, ปิดกั้น, ขัดขวาง; คำจูน [ต. #วิกฺขมฺภตฺวา] ณ #วิกฺขมฺภโก ขมฺภโก ไมคฺว , ผู้ค้ำจูน ยฺ #วิกฺขมฺภนํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ป-ชล	ณ ฌย	ปกฺขาละ-ลย	ล้าง, บ้วน(ปาก), ชำระ
ชา	ย	ชาย	กล่าว, ประกาศ, แสดง, ชี้แจง ยุ อพุกกขานัน
ปฏฺิ-สํ-ชา	ย		พิจารณา [ตฺ. ปฏฺิสํชา ปฏฺิสงฺขา ปฏฺิสงฺขาย]
ปติ-ชา	อ	ปจฺจกฺข	บอกคืน [ตฺ. ปจฺจกฺขาย]
อา-ชา	อ	อกฺขา	กล่าว, บอก, แสดง, ชี้แจง [วตฺ. อกฺขายติ <i>กัม.</i>] ตฺ อกฺขาทา
ชาท	อ	ชาท	(คน, สัตว์) กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน [อนิย. ชาทนีโย] ณฺย ขชฺขํ
ชิป	อ	ชิป	ทิ้ง, ขว้าง, โยน; ไอ, จาม [วตฺ. ชิปาเปติ <i>เทตฺ. (ไม่วุทธิ)</i>] อ จิตตฺกฺเขโป
ชิป	อ	ชิป	ไอ, จาม; ทิ้ง [วตฺ. ชิปาเปติ <i>เทตฺ. (ไม่วุทธิ)</i>] ต. ชิตฺโต
นิ-ชิป	อ	นิกฺชิป	เก็บ [ต. นิกฺชิตฺโต]
ป-ชิป	อ	ปกฺชิป	ใส่, ใส่เข้า [ต. ปกฺชิตฺโต]
ปฏฺิ-ชิป	อ	ปฏฺิกฺชิป	ห้าม, ปฏิเสธ (คน, สิ่งของ) [ต. ปฏฺิกฺชิตฺโต]
อุ-ชิป	อ	อุกฺชิป	ยก, ยกขึ้น [ต. อุกฺชิตฺโต]
ชี	ย	ชีย	สิ้น, เสื่อม, หมด; อยู่, อาศัย [วตฺ. เขเปติ <i>เทตฺ.</i> ต. ชิโนณ] ณ ขโย ปริกฺขโย ธนฺกฺขโย
ชุก	อ เอ ย นา	โชภ โขเภ ชุพฺภ ชุกฺภนา	ห้วนแหลมอย่างรุนแรง [ตฺ. โชเภตฺวา <i>วตฺ.</i> #สํชุกฺภติ สงฺชุกฺภติ สํโชภติ สงฺโชภติ]
ชุส	ณ ฌย	ชุสเส-สย	ดำ, บริภาษ
เข	อ	ชาย	กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน; เป็นอยู่, ปรากฏ [ต. ขายีโต อกฺขายีโต (<i>น-</i>)]
ค			
คชฺช	อ ณ ฌย	คชฺช คชฺเช-ชย	ร้องคำราม, ออกเสียง
คณ	ณ ฌย	คณ-ณย	นับ, คำนวณ
คณฺถ	ณ ฌย	คณฺถ-ถย	แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง
คม	อ	คม คจฺฉ	ไป (สู่) <i>อกมฺม.</i> , ถึง (ซึ่ง) <i>สกมฺม.</i> [วตฺ. คมติ คเมติ คจฺฉเว; คมียติ คมียติ คมียยติ คมฺมติ คมฺมเต คจฺฉียติ คจฺฉียเต <i>กัม.</i> หิย. คม อคา คมา อกฺมา อกฺฉา อัช. อกฺณฺฉิ (<i>เฉพาะ อัช.</i>) อกฺมาสิ อกฺมํสุ อกฺมาสุํ อ คฺมหา อกฺมฺมหา คมิมฺห คมิมฺหา กาล. คจฺฉิสฺส อกฺจฺฉิสฺสา; อันต. คจฺฉํ ตัพ. คนฺตพฺโพ ต. คโต ตฺ. คนฺตฺวา ตฺ. คนฺตฺุ กวิ อฺรโค ฤชฺโค ตฺ. วิหโค นโค ณิ ปารคามิ ทุกฺขนิโรธคามินิ ตฺ คมิตา คนฺตา รู ปารคฺว อนฺตคฺว อทฺธคฺว ณฺย คมโม อ สงฺคโม ณ คามो มาตฺคามิ ติ คติ ทุกฺคติ สฺคฺติ ยุ คมนํ อฺคฺคมนํ ปจฺจคฺคมนํ สุริยตฺถงฺคคฺมโน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			สุริยัคคฺมโน อรุณัคคฺมนํ อิก คมิโก
ปฏิ-อา-คฺม	อ	ปจฺจาคจฺจ	กลับมา [อ็ช . ปจฺจาคมิ]
วิ-คฺม	อ	วิคจฺจ	ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิคโต]
สํ-อา-คฺม	อ	สฺมาคจฺจ	มาพร้อมกัน, มารวมกัน, ประชุม [ตฺ. สฺมาคนฺตฺวา] อ สฺมาคโม
สํ-อนฺ-อา-คฺม	อ		มา(ตาม)พร้อม(กัน), ประกอบ [ต. สมนฺนาคโต <i>อ>โอ>ว>น</i>]
อติ-คฺม	อ		(เป็น)ไปล่วง [ทีย . อจฺจคา <i>ติ>ตฺย>จ</i> #อฺปจฺจคา]
อธิ-คฺม	อ	อธิคจฺจ	บรรลู่, ตรัสรู้, ถึงทัพบ, ใต้, ประสบ, เรียบน [วต. อธิคเต (<i>ลป ม</i>) ทีย . อชฺมคา (<i>ลป ม</i>) อ็ช . อชฺมคา (<i>อ็ ลป ม</i>) ต. อธิคโต]
อป-คฺม	อ	อปคจฺจ	หลีกเลี่ยง [อ็ช . อปคณฺฉิ]
อภิ-อฺ-คฺม	อ	อพฺภุคฺคฺม	บินขึ้น, เหาะขึ้น, (ชื่อเสียง) ฟุ้งขจรไป/โด่งดัง [เฉพาะ อ็ช . อพฺภุคคณฺฉิ ต. อพฺภุคคโต]
อา-คฺม	อ	आคจฺจ	มา, กลับมา [ปัญ . (<i>กาล</i>) อาคเมหิ เหตุ. (<i>ไม่>ทอิ</i>) ทีย . อจฺจคฺมา อ-อา-คฺม (<i>อา>อ็>ย>ช>จ</i> <i>ชั่น จ</i>) ตฺ. อาคมฺม และเป็นกิริยาวิเสสนะ แปลว่า เพราะอาศัย] ย อาคมนํ
อฺ-คฺม	อ	อฺคจฺจ	เข้าไปใกล้, เข้าถึง [ตฺ. อฺคมฺม]
ครห	อ ฌ ฌย	ครห ครห-หย	ตีเตียน, นินทา, เกลียด, ชัง ณฺย คารยโห
คฺล	อ	คฺล	กิน, กลืนกิน; หล่น; เคลื่อน
คเวส	อ ฌ ฌย	คเวส คเวเส-สย	แสวงหา, คั่นหา ณิ ปารคเวสี
คห	ณฺหา	คณฺหา	ถือเอา, จับ, รับ [วต. คณฺหาติ คณฺหติ; คยฺหติ <i>กัม</i> . อ็ช . อคณฺหิ คณฺหิ อคฺคเหสี คณฺหึสุ; อคาหฺย <i>ณฺย</i> เหตุ. ภวิส . คเหสฺสตี ตฺ. คเหตุวา; อคฺคเหตุวา/อคฺคณฺหิตฺวา (<i>น-</i>) ตฺ. คเหตุ] ณฺจ คาหโก ณฺย คยฺหํ อ เคหํ วิคฺคโห ณ คาโห ปตฺตคฺคาโห รชชฺคฺคาโห รสมิคฺคาโห องฺกุสคฺคาโห ฆริ ย คหณฺ คณฺหณฺ
คห	ณฺหา	คณฺหา	เรียน, เล่าเรียน [ตฺ. #อฺคฺคณฺหิตฺวา] ย #อฺคฺคณฺหํ อฺคฺคณฺหณฺ
นิ-คห	อ ณฺหา	นิคฺคห นิคฺคณฺหา	ชู่, ช่มชู่, ลงโทษ [ตฺ. นิคฺคยฺห] ย นิคฺคหณฺ
ป-คห	อ ณฺหา	ปคฺคห ปคฺคณฺหา	ถือ, จับ, ประคอง, ยกย่อง, สนับสนุน, อุดหนุน [ตฺ. ปคฺคยฺห] อ ปคฺคโห ย ปคฺคหณฺ
ปฏิ-คห	ณฺหา	ปฏิคฺคณฺหา	รับเฉพาะ, รับประเคน
สํ-คห	ณฺหา	สงฺคณฺหา	สงเคราะห์, รวบรวม อ สงคโห
อนฺ-คห	ณฺหา	อนฺคฺคณฺหา	อนุเคราะห์, ช่วยเหลือ
อฺ-คห	ณฺหา	อฺคฺคณฺหา	หยิบ, หยิบขึ้น, ยกขึ้น [ตฺ. อฺคฺคเหตุวา; อฺคฺคหาเปตฺวา เหตุ.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
คาหุ	อ	คาห	กวน, คน (ธาตุนี้ไม่มีอาการอื่น ค)
อชิ-โอ-คาหุ	อ	อชฺโหมคาห	หยั่งลง, จมลง, โฉบลง, เข้าไป [ต. อชฺโหมคาหโห]
คิล	อ	คิล	กิน, กลืนกิน
คิเล	อ	คิลย	เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. คิลาน]
คูป	ฉ	ชិคุจฉ (เทวภาวะ)	เกลียด, รังเกียจ (คูป>คูป>คูป>คูป>ชិคุ>ชิคุจ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.))
คูป	อ	โคป	คุ้มครอง, ปกครอง, รักษา [ต. คุตโต] ณฺ สุสานโคปโก ณ โคโป ติ คุตติ อินทริยคุตติ
เค	อ	คาย	ออกเสียง, ขับกล่อม, ร้องเพลง [ต. คีโต]
สํ-เค	อ	สงฺคาย	ชำระ, สะสาง; รวบรวม, จัดสรร, ร้อยกรอง; ซักซ้อม; สวดพร้อมกัน [ว้ต. สงฺคายติ ต. สงฺคีโต] ติ สงฺคีติ สํ-เค ยฺ สงฺคายนา <i>เอ>อาย</i>

ฃ

ฃณฺ	ณ ฃณ	ฃณฺ-ณฺ	เบียดเบียน, เบียดเสียด, รวมกัน
ฃณฺ ฃณฺ	ณ ฃณ	ฃณฺ-ณฺ ฃณฺ-ณฺ	สืบทอด, พยายาม, หมั่น, อุตสาหะ
ป-ฃร	อ	ปฃร ปคฃร	รด, ราด, เท, ไหลออก, พรหม ... ยฺ ปคฃรณํ
ฃส	ฉ	ชិฃจฉ (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, ทิว (ฃส>ฃส>ฃส>ฃส>ชิฃ>ชิฃจ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.)) อ ชิฃจฉา
ฃส	อ	ฃส	กิน, บริโภค ณ ฃาสํ
ฃส	อ	ฃส	สี่, ฤ, บด
ฃส	อ ฃณ ฃณ	ฃส ฃส ฃส- สย	ออกเสียง, ป่าวร้อง, สรรเสริญ [ต. ฃสฺสฺ #สงฺฃสฺ] ณ ฃส นิคฃส ปติฃส ยฺ ฃสนํ ฃสนา

จ

จช	อ	จช	สละ, บริจาค [ต. จตโต] ณ จาโค อติปริจาโค ยฺ จชนํ
จร	อ	จร	เที่ยวไป [ว้ต. #วจรติ อช . อจริ อจาริ] ณฺ วนจรโก วเนจรโก ปริจารโก-ริกา อ โคจรโร เอกจรโร อนตลิกฺขจรโร ณ ภิกฺขาจารโร ยฺ จรณํ
จร	อ	จร	ประพตติ [ว้ต. #อาจารย์ ต. สุจิณฺณ อัจฉินฺณ] ณฺ จริยา ฃมมจริยา อัจฉริโย
สํ-อุ-อา-ท-จร	อ	สมฺทาจร	ประพตติด้วยดี, กล่าว, ร้องเรียก
อชิ-อา-จร	อ	อชฺฉาจร	ประพตติผิด, ล้วงเกิน, ละเมิด

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
จล	อ	จล จณจล (เทวภาวะ)	ไหว, ห้วนไหว, สั่น (จล>จล>จจล>จจล>จณจล)
อป-จาย	อ	อปจาย	บูชา, นับถือ, เคารพ ณิ อปจายี วุฑฒาปจายี ติ อปจิติ ยุ อปจายนํ อปจายนา
จิ	นา	จิณา	ก่อ, สั่งสม อ #สนุนิโย อุจโย ปริจโย
อา-จิกข	อ	อาจิกข	บอก, กล่าว, แสดง
จิจฺจิกฺก คัพพท์	อายุ	จิจฺจิกฺกาย	ประพตฺติเสียงดังจืดๆ, ทำเสียงจืดๆ
สํ-จิต	ณณ	เจเต-ตย	ซื้อขาย; อุตสาหะ, พยายาม; แกล้ง (ภาษาเก่า), จงใจ, เจตนา [ตฺ. สณฺจิจฺจ] ณฺว เจตนาปโก ยุ เจตนา เจตนาปนี
จินต	ณณ	จินเต-ตย	คิด, รู้, นึก [อฺช. จินเตสิ จินเตสุํ จินตยิ จินตยีสฺ] ยุ จินตณํ
จิริ คัพพท์	อายุ	จिरาย	ประพตฺติซ้ำ, ซักซ้ำ
จ	อ	จว	เคลื่อน, ตาย [ต. จุโต] ติ จุตติ ยุ จวนํ
จฺณณ	ณณ	จฺณณ-ณย	บด, ละเอียด, แหลก
จฺท	ณณ	โจเท-ทย	โจทย์, ทักท้วง, ตักเตือน
จฺป	อ	จฺป โจป	ไหว, ห้วนไหว, สั่น, โงก (ง่วง) [อฺนต. จปลายนฺโต จฺป-ล-อายุ อุ>อ] ยุ โจปนํ อล จปโล อุ>อ ‘คนกลับกลอก’
จฺมพ	อ	จฺมพ	จูป, จุมพิต [วต. #ปริจฺมพตฺติ]
จฺร	ณณ	โจเร-รย	ลัก, ขโมย [อฺช. โจเรสิ โจเรสุํ โจรยิ โจรยีสฺ] ตุ โจเรตา ณ โจโร
ฉ			
ฉทฺท	ณณ	ฉทฺเท-ทย	ทิ้ง, ขว้างทิ้ง [ต. ฉทฺทิตฺโต] ณฺว กจฺวรจฺฉทฺทโก-ทิกา
ฉท	ณณ	ฉาเท-ทย	มุง, บัง, ปิด กั้น, ปิดบัง [ต. ฉนฺโน วต. #ปฏฺิจฺฉาเทตฺติ]
อา-ฉท	ณณ	อจฺฉาเท-ทย	นุ่งห่ม, ปกปิด
ฉนฺท	ณณ	ฉนฺเท ฉนฺทย	ปรารถนา, ออยาก, ต้องการ, พอใจ
นิ-ฉร	อ	นิจฺฉร	(เสียง, รัศมี) เปล่งออก, (สายฟ้า) แลบ, (ลื่น) แลบออก <i>อกมฺม.</i>
นิ-ฉร	ณณ	นิจฺฉาเร-รย	เปล่ง (เสียง, รัศมี), แลบ (ลื่น) <i>สกมฺม.</i>
ฉา	อ	ฉา ฉ	หิว, หิวข้าว, หิวน้ำ [ต. ฉาโต]
ฉิท	อ	ฉินฺท	ตัด, บั่น, แบ่ง, ผ่า, ทอน, ชิง <i>สกมฺม.</i> [วต. #สณฺฉินฺทตฺติ ต. ฉินฺโน ตฺ. อจฺฉินฺทิตฺติ อ-ฉิท] ณิ สนฺธิจฺฉेतฺติ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ฉิท	ย	ฉิซซ	ขาด, ทะลุ, แตก, สลาย อกมม. [วัต. #ปจฉิซซ; ต. ฉินโน]
อ-ฉิท	อ	สมุจฉินท	ตัดขาด ... สกมม.
อา-ฉิท	อ	อจฉินท	ตัด, ชิง สกมม. [ต. อจฉินโน ตู. อจเฉชชิตี อา-ฉิท-ย]
อุ-ฉิท	อ	อุจฉินท	ตัด, ขจัด สกมม. [วัต. อุจฉิซชิตี กัม. ต. อุจฉินโน 'อันเขาทั้ง, อันเป็นเคน']
ฉิทท	ณ ฌย	ฉิทเท-ทย	เจาะ, เป็นรู, เป็นโพรง
ฉุป	อ	ฉุป	ถูกต้อง, สัมผัส [วัต. #อจฉุปติ]
ฉุก	อ	ฉุก	โยนทิ้ง, นำออก, ขับไล่ [ต. ฉุกุไท ฉุกุโธ]
ฉเว	อ	ฉว	ตัด, ฉีก, ขาด, ทำลาย [ตู. ฉเวตวา]
ฉเวท	ณ ฌย	ฉเวเท-ทย	ตัด, ผ่า ... ยู ฉเวทนี
ช			
ชคค	อ	ชคค	ตั้ง
ชคค	อ	ชคค	ประคอง, ประคับประคอง, ปฏิบัติ, ซ่อมแซม [วัต. #ปฏิชคคตติ] ฉนุ วิหารปฏิชคคโก
ชคข	อ	ชคข	หัวเราะ, ร่าเริง
ชฉ	อ	ชฉ	รวม, ประชุม
ชน	ย	ชย	เกิด [ต. ชาโต ตู. ชนิตวา; ชนิตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)] กวิ อตรโซ กมมโซ วาริโซ ฌนชโซ ชลโซ ฌนโซ ทวิโซ ฉนุ ชนโก ชนิกา ตู ชนตุ (แจกอย่าง ครุ) อ ชโน ตติ ชาติ
วิ-ชน	ย	วิชย	คลอด (ลูก) [ต. วิชาโต กัต. (ซึ่ง)]
สั-ชน	ย	สณชย	เกิด, เกิดพร้อม, เกิดดี, เกิดเอง [ต. สณชาโต]
ชป ชปป	อ	ชป ชปป	บอก, กล่าว, แสดง, กระทบ
ชล	อ	ชล	สว่าง, รุ่งเรือง, บริบูรณ์; คม; ห้วนไหว [วัต. (อคคิ) ชาเลติ เหตุ. #(อคคิ) ปชชลติ]
ชาคร	โอ	ชาคร	ตั้ง อ ชาคร
ชิต	อ	เช ชย	ชนะ [ตวนตุ. ชิตวา ตาวี. #วิชิตาวี ต. ชิตโต ตู. ชิตวา] กวิ มารชิตู เซตวา อ ชโย วิชโย ยู ชยนิ
ชิต	นา	ชินา	ชนะ [อช. อชินิ #ปฏิชินาติ ตู. ชินิตวา เซตวา]
ปรา-ชิต	อ	ปราเช ปราชย	แพ้ [ต. ปราชิตโต] อ ปราชโย)
ชิต	อ	ชิต	เก่า, แก่, คร่ำคร่า [ต. ชิตโน] อ ชรา)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ชีวะ	อ	ชีวะ	เป็นอยู่, มีชีวิตอยู่ [ต. ชีวิต ชีวิต] ณิ ฌมมชีวี ข ทุขชีวี สุขชีวี
ชุ	อ	ชว	ไปเร็ว, วิ่งไป ณ สีสชโว
ชุต	อ เณ ฌย	โชต โชเต-ตย	สว่าง, รุ่งเรือง, โพล่ง ยุ โชตโน

ณ

ณป	อ เณ ฌย	ณป ณาเป-ปย	เผา, ไหม้ [วัต. ณาเปติ กัต. เหตุกัต. ต. ฌตโต ณาโม; ณาปิโต เหตุกัม. ต. ณาเปตวา กัต. เหตุกัต.]
ณเ	อ	ณเ ฌาย (เอ>อาย)	เพ่ง, เพ่งด้วยใจ, พิจารณา, คิด; เผา, ไหม้ เราร้อน, สว่าง [ต. ฌายิตวา] อ อภิฌมา ยุ ฌาน
ณเ	อ	ณเ ฌาย (เอ>อาย)	เผา, ไหม้, เราร้อน, สว่าง; เพ่ง, คิด [ต. ฌายิตวา]
วิ-ณเ	อ	วิฌฌาย (เอ>อาย)	(ไฟ) ดับ
สั-ณเ	อ	สชฌาย (เอ>อาย)	สวด, สาธยาย, ท่อง อ สชฌาโย
อุ-ณเ	อ	อุชฌาย (เอ>อาย)	เพ่งโทษ, ยกโทษ(ของผู้อื่น)ขึ้นพูด, ตีเตียน, โพนทนา

ณ

ป-ณ	ณ ฌย	ปณญาเป-ณเป	ปลุก, ตั้งไว้, แต่งตั้ง, ฝัง, เก็บ; บัญญัติ (วินัย) [ต. ปณญตโต] ติ ปณญตติ
ญา	นา	ชานา	รู้ [สัต. ฌณญา ภาวิส. ชานิสสติ ญสสติ อันต. ชาน ตัพ. ญาตพโพ ชานิตพโพ ต. ญาโต ต. ญตวา ชานิตวา ชานีย ฌายิตวา (นา>ย) ตเว. ญาตเว ตุ. ญาตุ ชานิตุ] ณ ฌ ชานนโก ฌสชชชานนโก ตุ ญาตา รู ฌมมณญ มตตณญ สพพณญ วรณญ วทณญ กตณญ รตตณญ ณ ฌย โณโย ยุ ญาณ #อณญาณ ทุชชาน ตย ญาตย
ป-ญา	นา	ปณญาย (นา>ย)	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณญยติ ปณญายติ อัช. ปณญายิ ต. ปณญาโต] อ ปณญา ยุ ปชาน
วิ-ญา	นา	วิชานา	รู้แจ้ง, รู้วิเศษ [ต. วิชานิตวา] รู วิณญ ณ ฌย วิณญโย # สุวิณญโย อ สณญา ติ วิณญตติ ยุ วิณญาณ วิณญาปน วิชาน
สั-ญา	นา	สณชานา	รู้พร้อม, รู้จัก, จำได้ [ต. สณชานิตวา] อ สณญา ยุ สณญาณ สณชาน
อนุ-ญา	นา	อนุชานา	อนุญาต [ต. อนุณญาโต]
อา-ญา	อ	อณญา	รู้, รู้ทั่วถึง, บรรลุ, ตรัสรู้ [วัต. อาณาเปติ เหตุ. 'ให้รู้ทั่ว' สัง, บังคับ อัช. อณญาสิ ต. อาณตโต ต. อณญา] ตุ ญาตา อณญาตา อ อณญา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ฐ			
รูป ฅ	ฅน ฅนย	ฐเป ฅเป	ตั้ง(ไว้), วาง, เก็บ <i>สกมม.</i> [วัต. ฐปาเปติ เทต. (ไม่วุทธิ)]
ป-ฐป	ฅน ฅนย	ปฐฐเป	เริ่มตั้ง, ตั้งก่อน
วิ-อว-ฐป ฅ	ฅน ฅนย	ววฐฐเป-ปย ววตถเป-ปย	กำหนด, หมายถึง, ตั้งลงไว้ [ววฐฐเป ววตถเป ววฐฐาเป ววตถาเป เทต. (ไม่วุทธิ)]
อุป-ฐป	ฅน ฅนย	อุปฐฐเป	เข้าไปตั้ง, บำรุง, อุปฐฐาก <i>สกมม.</i> [วัต. อุปฐฐเปติ ตู. อุปฐฐเปตวา]
ฐา	อ	ฐา ติฐฐา	ตั้ง(อยู่), ยืน, หยุด, ดำรง <i>อกมม.</i> [วัต. ฐาติ ติฐฐติ อช. อฐฐาสี อฐฐัสสุ (อ-) ภวิส. ฐสสติ ต. ฐฐิต #อฐฐิต (น-) ตู. ฐตวา ตู. ฐาตุ] ณิ กปฐฐายี ณว ภูมมฐฐโก อ มคคผลฐฐฐ ฐมมฐฐฐ ภูมมฐฐฐ ปพพตฐฐฐ กปฐฐฐ ติ ฐฐิต ย ฐฐาน
นิ-ฐา	อ	นิฐฐา	ตั้ง, ตั้งลง, สำเร็จ, จบ [ต. นิฐฐิต]
ปฐิ-อุป-ฐา-ห	อ	ปจจฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ [ต. ปจจฐฐาย]
ปติ-ฐา-ห	อ	ปติฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น [ต. ปติฐฐาย] ณว ปติฐฐาปโก อ ปติฐฐา
สั-ฐา-ห	อ	สณฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งด้วยดี, ยืนนิ่งอยู่, ยืนดี (ไม่วุทธิ) [ต. สณฐฐาตุ] ย สณฐฐาน <i>การดำรงอยู่ ทรวดทรง</i>
สั-อุป-ฐา-ห	อ	สมฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นพร้อม, ตั้งขึ้นพร้อม [ต. สมฐฐฐิต ตู. สมฐฐาย]
อธิ-ฐา-ห	อ	อธิฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น, อธิษฐาน [วัต. อธิฐฐาติ อธิฐฐฐติ (แปลง อ เป็น เอ) ตู. อธิฐฐาย] ย อธิฐฐาน
อุป-ฐา-ห	อ	อุฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น. ฐา ฐาตุ ลง ห อาคมได้เมื่อมีอุปคอยู่หน้าเท่านั้น [ปัญ. อุฐฐฐหิ ต. อุฐฐฐิต ตู. อุฐฐาย #ปฐฐาย ป-ฐา ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ แปลว่า ตั้งก่อน, จำเดิม] ณิ อุฐฐายี ตู. อุฐฐาตา ย อุฐฐาน
อุป-ฐา-ห	อ	อุปฐฐา-ฐห	ตั้งขึ้น, ปราบ, ยืนใกล้, บำรุง, อุปฐฐาก [วัต. อุปฐฐาเปติ เทต. ต. อุปฐฐฐิต ตู. อุปติฐฐิตวา] ณว อุปฐฐาโก ฐิลานุปฐฐาโก สงขุปฐฐาโก ย อุปฐฐาน
อุ-ว-ฐา-ห	อ	วฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น, ออก [ต. วฐฐาย] ย วฐฐาน
ฑ			
ฑัส ฑัส	อ	ฑัส ฑัส	กัด [ต. ฑฐฐฐ ฑฐฐฐ]
ต			
ตกก	ฅน ฅนย	ตกเก-กย	ตริก ณ ฐมมตกโก
ตจจ	อ	ตจจ	ถาก, ไส, ทำให้บาง ณว ตจจโก

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ตชช	อ เณ ฌย	ตชช ตชเช-ชย	ดำ, ชู่, ช่มชู่, คุกคาม [วัต. #สนตชชติ]
ตน	โอ	ตโน ตนุ	แผ่ไป, ขยาย
ตนท (ตท)	อ	ตนท	เกียดคร้าน, ประมาท, ไม่เอื้อเฟื้อ, เบียดเบียน
ตป	อ ย เณ ฌย	ตป ตปป ตปเป-ปย	อ้อม, เอิบอ้อม; ร้อน, เร่าร้อน, เผา [วัต. #สนตปปติ ต. ตตโต] ณิ อาตาลี อ อาตโป ณ อาตาลี อาตปโป
ตป	อ	ตป	สะดุ้ง, กลัว; เป็นใหญ่ [วัต. #อตุตปติ โอตตปปติ] อ โอตตปป
ตปป	อ เณ ฌย	ตปป ตปเป-ปย	อ้อม, เอิบอ้อม, พอใจ; แสดง
ตร	อ	ตร	ข้าม, ผ่าน, กลิ้ง [ต. ตินโน] อ เวสสนตโร
อุ-ตร	อ	อุตตร	ข้ามขึ้น, ข้าม, ขึ้น [ต. อุตตินโน]
โอ-ตร	อ	โอตร	ข้ามลง, ลง, โฉบลง [ต. โอตติโน] ยู โอตรณ
โอ-ตร	เณ ฌย เหตุ.	โอตาเร-รย	ให้ข้ามลง (=ยกลง)
ตส	ย	ตสส	กลัว, หวาดกลัว, สะดุ้งกลัว ณ ตาลี
ติช	ข	ติติกข (เทวภาวะ)	อดทน; ผูก, ร้อย (ติช>ติช>ติติช>ติติก (แปลงเพราะ ข ปัจ.)) อ ติติกขา
ติป	ย	ติปป	อ้อม, เอิบอ้อม [ต. ติตโต] ติ ติตติ
ติม	อ เณ ฌย	เตม เตเม-มย	เปียก, ขึ้น, ชุ่ม, ชุ่มขึ้น [ต. ตินโต]
ติส	อ	ติส	อ้อม, เอิบอ้อม, ยินดี [ต. ติตโต]
ตีส	เณ ฌย	ตีเร-รย	ทำ(กิจ)สำเร็จ ยู สนตีสณ
ตพท	อ	ตพท	แทง, เสียบ; ชน, ครอบงำ, ทำอันตราย [วัต. #อภิตพทติ ต. #อภิตพทโน]
ตส	ย	ตสส	ยินดี, เอิบอ้อม [ต. ตสสุ] ณ สนโตโส ติ สนตสสุ
ถ			
ถก	อ เณ ฌย	ถก ถเก-กย	ปิด, กั้น, กระทบกระทั่ง
อุป-ถมภ (ถภ)	อ	อุปถมภ อุปถมภ	ช่วยเหลือ, ทำให้มั่นคง, อุดหนุน, อุปถัมภ์, ค้ำจุน, สนับสนุน [ต. อุปถมภิตวา]
ถร	อ	ถร	ปูลาด
สั-ถร	อ	สนถร	ปู, ปูลาด
อธิ-โอ-ถร	อ	อชโณ(ต)ถร	ท่วมทับ, ครอบงำ, ปกคลุม

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อา-ถร	อ	อตถร	ปูลาด, กราน (กฐิน) [ต. อตถโต]
โ-ถร	อ	โอตถร	ปูลาด, ปกคลุม, ปิดบัง, ท่วมทับ
ถิร	อ	ถิร	มั่นคง กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ สักการะ
ถุ	อ นา	ถว ถุนา	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ อ สนั่นโว ติ ถุติ
ถเน	ถเน ถนย	ถเน-นย	ลัก, ขโมย
โถม	ถเน ถนย	โถเม-มย	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ
ท			
ทม	ถเน ถนย	ทเม-มย	ทรมาน, ฝึก [ต. ทนโต] ณฺว หตถิมโก กุลทมิโก ถนย ทมิโม อ ทมิ
สํ-อา-ทย	เอ	สมาทเป (ย>ป)	ชักชวน [ต. สมาทปิโต] ณฺว สมาทปโก
ทล	อ ถเน ถนย	ทล ทาเล-ลย	ทำลาย, แแตก [วัด. #ปทาเลติ]
ทท ทท	อ	ทท ทท	ไหม้, (อันไฟ) เผา [วัด. ททยติ มาน. ททยมาโน <i>กัม.</i> ต. ททโต]
			ณฺว ฉวทาหโก ถ ปริฬาโห ยุ #อาพาหน
ทา	อ	เท ททา (เทว ภาว)	ให้ (ทา>ทาทา>ททา) [วัด. ทชชติ ทมมิ ทมม; ทียติ ทียยติ <i>กัม.</i> สัต. ทชเชยย ทชชา ทชชุ ทชช หีย. อ ททา อ ททุ อ ช. อ ทาสี อ ทสุ ภวิส. ทสสติ มาน. ททมาโน ต พ. ทาดโพพ ต. ทินโน; <i>ใช้ในสมาส แปลงเฉพาะศัพท์ -ทตโต -ทตติโย</i> <i>-ทตติโก: พุทธทตโต ~ทตติโย ~ทตติโก - เทว~ สกท~ ภิกขุ~ ตู. ทตวา]</i> ถิ อทินนาทายี ณฺว ทายโก อนุนทายโก-ยิกา (อา>อาย) ตุ ทาดา ถนย เทยย์ อ อายโท พลโท ปุรินโท ถ ทาโย ทานทาโย ทาย์ ยุ ทาน
นิ-ทา	ย	นิททาย	หลับ ตุ นิททายิตา ยุ นิททายน อ นิททา
ปฏิ-ทา	อ	ปฏิเท	ให้กลับ, ให้คืน
สํ-อา-ทา	ย	สมาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ต. สมาทาย สมาทยิตวา]
สํ-อา-ทา	ถนาเป เหตุ.	สมาทเป	ให้ถือเอา <i>แปลให้เป็นกัตตุวาจก ในความหมายว่า 'ชักชวน'</i> [ต. สมาทเปตวา ต. สมาทปิโต] ณฺว สมาทปโก
อา-ทา	ย	อาทีย	ถือเอา, ยึดถือ [ต. อาทาย อาทียิตวา อาทยิตวา #ปริยาทาย อาน. อนุปาทียาโน (น-อุป-)] อ #อุปาทา
ทิว	ย	ทิพพ	เล่น อ เทโว
ทิส	อ	ปสส	เห็น, ดู [วัด. ทิสสติ <i>กัม.</i> สัต. ทกขมุ <i>เอยยาม>เอมุ</i> หีย. อ ททส อ ททส์ อ ช. อ ททส์สุ อ ททสาม (<i>อททสิมหา</i>) ภวิส. ทกขติ อนิย. ทสสนิโย ต พ. ทฐุโพ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			ต. ทิฏฐุ; ตฺ. ทิสวา ทิสวาน ตฺ. ทฏฐุ] ณิ ภยทสสี พรพชชานุปสสี ข ทุททโส สุตุททโส สุตุสโส ติ ทิฏฐิ ยุ ทสสน อาวิ ภยทสสาวิ สพพทสสาวิ
ทิส	อ	ทิสส	เห็น, ปรากฏ
ทิส	ณ ฌย	เทเส-สย	แสดง (นามธรรม), กล่าว, สวด [ภวิส. เทเสสสติ] ณฺว เทสโก ฌมมเทสโก ภตตฺตฺเทสโก มคฺคฺตฺตฺเทสโก ยุ เทสนา ฌมมเทสนา
ทิส	ณ ฌย	ทสเส-สย	แสดง (รูปธรรม) [อช . ทสเสสิ ทสเสสุ ทสสยิ ทสสยีสฺ ต. ทสสิโต กัม.] ณิ วชชทสสี
นิ-ทิส	อ ย	นิททิส นิตฺส	ชี้แจง, แสดง, อธิบาย; อ้าง, อ้างถึง [ต. นิตฺทิสฺ นิตฺสโต] ยุ นิตฺสสนํ
อป-ทิส	อ ย	อปทิส อปทิสส	แสดงอ้าง, อ้าง, กล่าวอ้าง, ชี้แจง [ตฺ. อปทิสฺตฺวา] อ อปทิส ณ อปทิส ยุ อปทิสนํ
อุ-ทิส	อ ฌย ฌย	อุททิส อุทเทเส-สย	แสดงขึ้น [ปญ . อุททิสฺตฺ ตฺ. อุททิสฺตฺวา อุททิสฺย; อุททิสฺส 'เจาะจง' ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ]
ทีป	ณ ฌย	ทีเป-ปย	ประกาศ, แสดง (ยุ ทีปนา ทีปนิ การแสดง คำชี้แจง)
ทีป	ย	ทีปป	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง; ร้อน, ไหม้ [ต. #อาทิตฺโต] ณ ทีโป ปทีโป ประทีป, โคมไฟ ทีโป ทวีป ติ ทิตฺติ ความสว่าง รุ่งเรือง
ทุ	ณฺ ณา; นา	ทุณฺ ทุณา ทุนา	เบียดเบียน อ อุพทโว
ทุส	ย	ทุสส	ไม่ชอบใจ, ทำลาย, ประทุษร้าย [ต. ทุฏฺฐุ] ณ โทโส ปโทโส
ทุท	อ	ทุท โทท	รีดน้ำนม; ให้เต็ม; ฆ่า; ทำลาย
ทุส	ณ ฌย	ทุเส-สย	กำจัด, ทำลาย, ประทุษร้าย ณฺว กุลทุสโก กุฏฺฐุทุสโก
เท	อ	ทย	รักษา, ป้องกัน; หลับ; ชำระ; ดูหมิ่น [วัต. #นิตฺทาทฺติ โวทาทฺติ ตฺ. ปรีโยทาเปตฺวา] อ ทยา #นิตฺทาท ยุ #โวทานํ โวทาปนํ
เทว	อ	เทว	ร้องไห้, คร่ำครวญ; เล่น [วัต. #ปรีเทวติ]
ธ			
ธม	อ	ธม	ทำเป่าให้มีเสียง, เป่าให้ดัง; ก่อไฟ, เป่าไฟ
อุป-ธร	ณ ฌย	อุปธธาเร-รย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
ธัส	ณ ฌย	ธเส-สย	กำจัด, ทำลาย
นิ-ธา	อ เอ	นิธ นิตฺท	มอบให้, ฝากไว้, ฝัง, ตั้ง [ต. นิตฺโต] อิ นิธิ #สนฺนิธิ ยุ ธาตุนิธานํ
ป-นิ-ธา	อ	ปณิตฺท	ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. ปณิตฺโต ตฺ. ปณิธาย #อุปนิธาย]
ปรี-ธา	อ	ปรีธา ปรีท	นุ่งห่ม

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ปี-ธา	อ	ปีธา ปีทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [วัต. ปีทหาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ปีทหิโต ปีหิโต ตู. ปีธาย]
สั-ธา	อ	สนธา สททท	เลื่อมใส, เชื้อถือ; เชื่อมต่อ อี สนธิ
สั-ธา	อ		หมายเอา [ต. สนธาย ใช้เป็นกิริยาวิเสสนะ]
สั-อา-ธา	อ เอ	สมาเท สมทท	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น, ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. สมาหิโต #สสุสมาหิโต] อี สมาธิ
อนฺตร-ธา	อ ย	อนฺตรธาย	ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ, อันตรธานไป [ต. อนฺตรหิโต]
อปี-ธา	อ	อปีธา อปีทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [ต. อปีทหิโต อปีหิโต]
อว-ธา	อ	โอทท	ฟัง [วัต. (โสต) โอททหิ ต. โอหิโต]
อา-ธา	อ เอ	อาเท อาทท	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น [ต. อาหิโต]
สั-วิ-ธา/ทท	อ	สัวิทท	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ
ธา ธร	อ เณ ฌย	ธร ธาเร-รย ทธา (เทวภาวะ)	ทรงไว้, ทรงจำ; รองรับ (ตุ ธาตุ ธาตา ฌย มารเธยย์ อ วิชชาธโร วินยธโร ฌมมธโร กาสาธโร ตปิฏกธโร ชุตินฺธโร ปัสสูกธโร อิทธิมยปตตจิวรรธโร อุตตมรูปธรา (อิตถิ) อี อุทธิ (อุทท-) ยู สโมธานํ (สโ-) ธรณิ
ธาว	อ	ธาว	วิ่ง [วัต. #อุปธาวติ สนธาวติ อภิวาติ]
ฐ	นา	ฐนา	กำจัด, ทำลาย
ฐม ศัพท์	อายุ	ฐมาย	ประพฤติ (ให้เป็น) เพียงตั้งควัน, ทำตนตั้งควัน
โธว	อ	โธว	ล้าง
น			
นจจ	อ	นจจ	เพื่อนรำ
นญ	เณ ฌย	นญ-ญย	เพื่อนรำ [ต. นจโจ นญญ] ญจุ นานุโก-กา
นท	อ เณ ฌย	นท นาเท-ทย	บันลือเสียง
นนท	อ	นนท	ยินดี, อิ่มใจ [วัต. #อภินนทติ] อ อานนโท อี นนทิ ยู นนทนํ
นม	อ	นม	น้อม, นอบน้อม
วิ-อติ-นม	เณ ฌย เหตุ.	วิตินาเม-มย	(ยังกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษ, ให้เวลาผ่านไป เหตุ.
อุ-นม	เณ ฌย	อุปนาเม-มย	น้อมเข้าไป, นำเข้าไป, น้อมถวาย
โ-นม	อ	โ-นม	น้อมลง, ก้มลง [วัต. โอนมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. โอนโต]
นมสส	อ	นมสส	น้อมไหว้

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
นส	ย	นสส	ฉิบหาย, พิณาศ [วัด. นาเสติ นาสยติ เหตุ. ต. นฏฺโฐ; นาสีโต เหตุกัม.] ณฺว กปฺวินาสโก ณ วินาส
สํ-นห	ย	สนนยห	ผูก, สวม (เกราะ) [ต. สนนทโร ตฺ. สนนยห] ยฺ #อุปนยหนํ
นินฺท (นินฺท)	อ	นินฺท	ติเตียน, นินทา อ นินทา
นินฺททา ศัพท์	อายุ	นินฺททาย	หลับ, ประพฤติหลับ (บาลีไวยากรณ์)
นินฺ นิน	อ	เน นย	นำไป [วัด. นียติ กัม. ต. นินฺโต ตฺ. เนตวา] ณฺว นายโก-ยิกา โลกนายโก ตฺ เนตา ณฺย เนยโย เวเนยโย อ นโย วินโย ติ ภวเนตฺติ ยฺ นยณํ
อป-นิน	อ	อปเน	นำออก
อา-นิน	อ	อาเน-นย	นำมา [ต. อานินฺโต]
นุท	อ	นุท	ซัดไป, ขว้าง, ทิ้ง, ขจัด, บรรเทา [วัด. #วิโนทติ ปนุทติ อปนุทติ]
โอ-นุท	ณฺ ณย	โอโณเช-ชย (น>ณ; ท>ช)	อุทิศ, ให้; ล้าง, ชำระ [วัด. โอโณชยาม อช. โอโณเชสิ] ยฺ โอโณชนํ
นุทา นหา	ย	นุทาย นหาย	อาบ [วัด. นุทาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ยฺ นหานํ
ป			
ปลฺ	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปจ	อ	ปจ	หุง, ต้ม, ปรง (อาหาร), เผา, ไหม้ สกมฺม. [วัด. ปจจติ กัม.; ปจาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] มาน. ปจจมาโน กัม. ต. ปกโก] อ นิปโก ณ ปาโก
ปจ	ย	ปจจ	สุก สกมฺม. [ต. ปกโก] ณ วิปาโก ปริปาโก
ปณฺห	อ	ปณฺห	ถาม [วัด. #ปริปณฺหติ]
ปฐฺ	อ	ปฐฺ	บอก, กล่าว, แสดง
ปต	อ	ปต	ตก, ล้ม, (กรรม) แห่ง [วัด. ปาเตติ เหตุ. ต. ปาติโต เหตุกัม. วัด. #ปตติ] ณฺ ปาณาติปาตี
สํ-นิน-ปต	อ	สนฺนินปต	ประชุม
อธิ-อุ-ปต	อ	อชฺฌูปต	ตกลง, โฉบลง [ต. อชฺฌูปตโต]
อุ-ปต	อ	อุปต	กระโดดขึ้น, บินขึ้น, เหาะขึ้น ยฺ อุปตณํ
ปตฺถ	ณฺ ณย	ปตฺถ-ถย	ปรารถนา, ออยาก, ต้องการ, ขอ, มุ่งหวัง [มาน. ปตฺถยมาโน อาน. ปตฺถยาโน] ยฺ ปตฺถนา
ปท	ย	ปชฺช	ไป, ถึง, บรรลุ, ต้อง [ต. ปตฺโต ตฺ. ปตฺวา ตฺ. ปตฺตุ] อ ปโท ณ ปาโท ติ ปตฺติ ยฺ ปชฺชนํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
นิ-ปท	ย	นิปชช	นอน, หมอบ [ต. นิปนโน] นย นิปชชา
นิ-ปท	ย	นิปปชช นิปผชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. นิปผาเทติ เหตุ. ต. นิปนโน นิปผโน] ติ นิปปตติ นิปผตติ
ปฏฺิ-ปท	ย	ปฏฺิปชช	ไป, เดินไป, ดำเนินไป, ปฏิบัติ, ประณินบัติ [ต. ปฏฺิปนโน] อ ปฏิปทา ติ ปฏิปตติ ยุ ปฏิปชชนํ
ปฏฺิ-ปท	ณ ฌย	ปฏฺิปาเท-ทย	มอบให้, จัดหาให้, จัดแจง, ให้สำเร็จ, บันดาล
สํ-ปท	ย	สมปชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. สมปาเทติ เหตุ. ต. สมปโต สมปนโน; สมปาทีโต เหตุกัม.] อ สมปทา ติ สมปตติ
อา-ปท	ย	อาปชช	ถึง, ต้อง (อาบัติ, โทษ) [ต. อาปนโน] ติ อาปตติ #สมาปตติ ยุ อาปชชนํ
อุ-ปท	ย	อุปชช	เกิดขึ้น [วัต. อุปปาเทติ เหตุ. อัช. อุทปาที อุ-ท-อ-ปท-ย-อี ต. อุปนโน; อุปปาทีโต เห ตุกัม. ตู. อุปชช] ตุ อุปชชตา ณ อุปปาโท ติ อุปตติ ยุ อุปชชนํ
อุ-ปท	ย	อุปชช	เกิดขึ้น, ปรากฏขึ้น; เข้าถึง [วัต. อุปชชเร (=อุปชชชนติ ใช้ในคาถา)] ยุ อุปชชนํ
ปพฺพต ศัพท์	อายุ	ปพฺพตาย	ประพตติ(ให้เป็น)เพียงตั้งภูเขา, ทำตนตั้งภูเขา
ปลว	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปลาย	อ	ปลาย	หนีไป [ต. ปลาโต; ปลาปีโต เหตุกัม. ตู. ปลาเปตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ปท	ณ ฌย	ปาเท-ทย	ส่งไป [ต. ปหิตโต ตัพ. ปาเหตุพโพ]
ปา	อ	ปา ปิว	ดื่ม; รักษา; บริโภค; ให้เต็ม; ถึง [วัต. ปาเยติ เหตุ. ต. ปีโต ตู. ปีตวา; ปาเยตวา เหตุ. ตุ. ปาตุํ ปิวิตุํ] ณิ มชชปายี ฌนปายี ณฺว ปายโก ชีรปโก อ ปาโทไป กจจโป ณฺย เปยฺยํ ณ โคโป ติ ปีติ ปติ ยุ ปานํ
ปา	ส	ปิवास (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะดื่ม, อยากดื่ม, กระหายน้ำ (ปา>ปาปา>ปิปา>ปิวา) [ต. ปิปาสีโต] อ ปิปาสา
पाल	ณ ฌย	पाल-ลย	รักษา ณฺว ปาลโก โคपालโก ฌนपालโก ปเวณิปาลโก ตุ ปาลยิตา ณ ทวารपालो อุตฺตยานपालो
ปิย	อ	ปิย	รัก อ ปิโย
ปิลนธ (ปิลธิ)	อ	ปิลนธ	ประดับ, ตกแต่ง
ปิท	ณ ฌย	ปิเท-ทย	ปรารถนา; กระหิยม? (ครีมิใจ, ภูมิใจ, อิมใจ)
ปีฬ	ณ ฌย	ปีฬ-ทย	เบียดเบียน, บีบคั้น, ฆ่า
ปุ	อ นา	ปว ปุณา	ชำระ, สะอาด, หมดจต ณฺว ปาวโก

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ปุจฉ	อ	ปุจฉ	ถาม [ต. ปุจฉโฐ] อ ปุจฉา ยุ ปุจฉนั
อา-ปุจฉ	อ	อาปุจฉ	ถามโดยเอื้อเพื่อ; ถามหา; บอกลา, อ้าลา; ขออนุญาต [ต. อาปุจฉา] อ อาปุจฉา
ปุณฉ	อ	ปุณฉ ปุณช	เซ็ด, ฎ, ชำระ, กวาด
ปุตต ศัพท์	อีย	ปุตตีย	ประพตติ (ให้เป็น) เพียงดั่งบุตร, ทำตัวเหมือนลูก
ปุถ	ณ ฌย	ปุถถย โปถ-ถย	ประหาร, ทูบ, ตี [วัต. #นิบโปถติ]
ปุปผ	อ	ปุปผ	บาน อ ปุปผั
ปุส	อ ย นา ณ ฌย	ปุส ปุสส ปุสนา โปเส-สย	เลี้ยงดู ณวุ มาตุโปสโก
ปุช	ณ ฌย	ปุเช-ชย	บูชา ณวุ อัจฉริยปุชโก ปติปุชิกา (อิติ) อ ปุชา
ปุร	อ	ปุร	เต็ม [วัต. ปุเรติ เหตุ. ต. ปุเรตวา เหตุ. ต. ปุณโณ; ปุริโต เหตุกัม.] ยุ ปุรณั
เปส	ณ ฌย	เปเส-สย	ส่งไป [ต. เปสิโต]
ผ			
ผร	อ	ผร	แผ่ไป
ผล	อ	ผล	แตกสลาย; ทำลาย; สำเร็จ, เผล็ดผล
ผล ผฬ	ณ ฌย	ผาเล-ลย	ตัด, ผ่า
ผายี	อ	ผาย	เจริญ, เพิ่ม [ต. ผาโต ผีโต] ยุ ผเณ ติ ผาติ
ผุ	นา	ผุณา	ฝืด, โปรย, โรย
ผุณ	อ ฌ ฌย	ผุณ โผณ-ณย	บาน, เผยออก, แตก, ทำลาย, สลาย; สะบัด, พรบ [ต. ผุณโธ] ยุ โผณนั <i>พรบ(มือ)</i>
ผุลล	อ	ผุลล	บาน, เผยออก, แตก, ทำลาย, สลาย [ต. ผุลลโธ]
ผุส	อ	ผุส ผุสส	ถูกต้อง, สัมผัส [ต. ผุสโฐ ตุ. ผุสจุ] ณ ผสโส
พ			
พรุท	อ	พรุท	เจริญ, ประเสริฐ [ปัญ. พรุทย ฌย เหตุ. หิ ปัญ.] ม พรุทมา
พนธ	อ	พนธ	ผูก, พัน, มัด, รัด [ต. พนโธ พทโธ]
อนุ-พนธ	อ	อนุพนธ	ตาม, ติดตาม
พท	อ	พท	เจริญ, มั่นคง [ต. พาทโธ]
พาท	อ	พาท	ห้าม; ทำลาย, ผ่า, เบียดเบียน อ อาพาท

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ป-พฐ	ย	ปพฐม	ตื่น [ต. ปพฐโธ] ตุ ปโพธธา <i>เหตุ</i> .
พฐ	ย	พฐม	รู้, ตรัสรู้, ตื่น [ต. พฐโธ อาน . #อภิสมพฐธาโน ตุ . สมพฐมย]
			ตุ พฐมิตา ข พฐนุโพโธ อิ โพธิ ติ พฐิ ยุ พฐมนั
พฐ (พฐิ)	ณ ฌย	พฐธ-ธย	เบียดเบียน ณ ปลิวโพโธ (<i>ปริ-</i>)
ภ			
ภกข	เอ	ภกเข	กิน อ ภกขา
ภช	อ	ภช	แบ่ง, จำแนก; คบ, เสพ ณ ย ภาคโย ณ สวีภาโค ติ ภตติ วิภตติ ยุ ภชนั
ภณช	อ	ภณช	หัก, ผ่า, ทำลาย [ต. ภคโค ภณฺฐุ] ณ ภคโค ภงโค
ภณ	อ	ภณ	บอก, กล่าว, แสดง ณิ ฌมมภาณิ ปยภาณิ พหุภาณิ
ภม	อ	ภม	หัน, หมุน [ต. ภนฺโต]
วิ-ภม	อ	วิพภม	หันกลับ, หมุนกลับ, หมุนผิด, สึก, ลาสึกขา [ต. วิพภนฺโต]
อา-ภม	อ		นำมา [ต. อาภโต-โฏ]
ภมภ	อ	ภมภ	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว
ภร	อ	ภร	เลี้ยงดู; นำไป [ต. ภโต-โฏ ภจโจ] ตุ ภตตา ข พุพฺภโร สุภโร ณ ย ภาริโย
			อ มาตาเปติภโร อตตภโร ติ ภติ ยุ ภรณั
ภสฺส	ณ ฌย	ภสฺเส-สย	พูดคุย, บ่น, ต่ำ
ภสฺส	อ	ภสฺส	พลัดตก, พลาด, เคลื่อน, หล่น, ล้ม, หัก; รุ่งเรือง, ส่องสว่าง [ต. ภณฺฐุ]
ภา	อ	ภา ภาย	สว่าง, รุ่งเรือง, แจ่มแจ้ง [วัต. #วิภาติ วิภายติ ปภาติ ปฏฺวิภาติ ต. วิภาโต] ภ วิ #ปภา
ภาช	ณ ฌย	ภาเช-ชย	แจก, จำแนก ณ ภาคโค ติ วิภตติ
ปริ-ภาส	อ	ปริภาส	ต่ำ
ภาส	อ	ภาส	บอก, กล่าว, แสดง [อ็ช. #อชฺฌภาสิ <i>อชิ-อ-ภาส</i>] ณิ สุภาสิตภาสี
ภาส	อ	ภาส	สว่าง, รุ่งเรือง; พูด ยุ ภาสโน
ภิกข	อ	ภิกข	ขอ รุ ภิกขุ อ ภิกขา
ภิท	อ	ภินท	ทำลาย, ต่อย, ตัด <i>สภมม</i> . [ต. ภินโน] ตุ เกตฺตา
ภิท	ย	ภิชช	แตก; ต่างกัน ออกมม. [ต. ภินโน วัต. #ภิชชติ] อ #ปฏฺวิสมภิทา ณ เกโท สีสเกโท
สั-ภิท	อ	สมภินท	เรียกราย, ปะปน, เคลื่อนกล่น [ต. สมภินโน]
ภีส	อ	ภีส	กลัว [วัต. ภีสปาเปติ <i>เหตุ</i> .] ยุ ภีสนั ความกลัว, นำหวาดเสียว

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ภี	อ	ภาย	กลัว [ต. ภีโต ตู. ภายิตวา] ณ ภยฺ ภเวโร รุ ภีรุ ภีรุโก
ปริ-ภุช	อ	ปริภุช	บริโภค; กิน, ใช้สอย [ต. ปริภุชโต]
ภุช	อ	ภุช	(คน) กิน, บริโภค [ภวิส. โภกขติ อนิย . โภชนิโย ต. ภุชโต ตู. ภุชวา] ณิ โภคี กามโภคี ณฺว คามโภชโก ณฺย โภคโค ณ โภโค ปาฐิโภโค ติ ภุชติ ยุ โภชนํ ภุชชนํ
ภุช	ข	พุกุช (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, ทิว (ภุช>ภุช>ภุช>พุกุช>พุกุ (แปลงเพราะ ข ปัจ.))
ภุช	อ	ภุช	คต, งอ, (งู) ขด [ต. #อาภุชิตวา (นัง) คู้(บัลลังก์)]
ภู	อ	ภาว	มี, เป็น [อนิย . ภาวนิโย ต. ภูโต; ภาวีโต <i>เหตุกัม</i> . ตู. ภวิตวา; ภาเวตวา <i>เหตุ.</i>] ภวิ สยฺภุ สยฺมภุ สพฺพภากิภู อภิกู ณิ วิภาวี ตุ ภวิตา #อภิกวิตา อ ภโว ปภโว อตตสมภโว ณ ภาวो วิภโว ติ สมภูติ วิภูติ ยุ ภวานํ ภาวนา
ภู	ณ...ณา ปย <i>เหตุ.</i>	ภาเว-วय ภาวาเป-ปย	(ทำให้)เจริญ-มี-เป็น, อบรม(จิต) [ต. ภาวีโต <i>เหตุกัม</i> .]
ปาตฺ-ภู	อ	ปาตฺภาว	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [ฮข . ปาตฺภาวี]
อภิ-ภู	อ	อภิภาว	ครอบงำ [ต. อภิกูโต ตู. อภิกูยย] ภวิ อภิกู #สพฺพภากิภู
สํ-ภู	อ	สมภาว	เกิด, ปรากฏ; มีอยู่, เป็นอยู่; เจริญ อ สมภโว ยุ สมภวานํ
ภูส	อ ณณ	ภูส ภูเส-สย	ประดับ, ตกแต่ง ยุ #วิภูสนํ
ม			
มกฺช	อ ณณ	มกฺช มกฺช-ชย	ทา, ลูบไล้, ลบหลู่
ปริ-มชฺช	อ	ปริมชฺช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด, ลูบ, คลำ
สํ-มชฺช	อ	สมมชฺช	ปัด, กวาด, ขัด, ถู, นวด
มณฺช (มฉิ)	อ เอ	มณฺช มณฺช	ประดับ, ตกแต่ง ยุ มณฺชนํ
มถ มตถ	อ	มถ มตถ มเถ	รบกวน, ทำให้วุ่นวาย, ย่ำยี
มท	ย	มชฺช	เมา, ประมาท, เลินเล่อ [ต. #ปมตโต ตู. #ปมชฺช] ณฺย มชฺชํ ณ ปมาโท
มทฺท	อ	มทฺท	เหยียบ, ย่ำ, ย่ำยี, ขย่ำ [ต. มตโต]
โอ-มทฺท	อ	โอมทฺท	เหยียบลง, ขย่มลง ...
มน	ย	มณฺญ	รู้, เข้าใจ, สำคัญ, คิด
มน	โอ	มโน	รู้, รู้จัก, บรรลุ, ตรัสรู้ ติ มติ สารมติ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สํ-มน	โอ	สมมนโน?	รู้พร้อม ... [ต. สมมโต] ติ สมมติ
อติ-มน	ย	อติมณญ	คูถูก, คูหมิ่น
นิ-มนต	ณ ฌย	นิมนเต-ตย	เรียกมา, นิมนต์
มนต	ณ ฌย	มนเต-ตย	ปรึกษา, พูดอย่างลับๆ [อ็ช. มนเตสิ มนเตสุ มนตยิ มนตยีสุ]
อา-มนต	ณ ฌย	आमนเต-ตย	เรียกมา
มร	อ	มร	ตาย [วัต. มียยติ มียติ (มร>มียย มีย) มาน. มียยมาโน มียมาโน ต. มโต; มาริโต มาราปีโต <i>เหตุกัม.</i>] ณฺ หตถิมารโก ณ มาโร ยุ มรณํ
มริส	ณ ฌย	มริเส-สย	อดทน, อดกลั้น, บึกบึน, ทนทาน, มั่นคง ยุ มริสนํ
ปรา-มส	อ	ปรามส	จับต้อง, ลูบคลำ, ยึดมั่น [ต. ปรามญฺโฐ] ณ ปรามาส
อา-มส	อ	आमส	จับต้อง, ลูบคลำ [ต. आमญฺโฐ]
มา	อ ย นา โอ	มา มาย มิมา มิโน	รัก, ทะนุถนอม; นับ, ชั่ง, เปรียบเทียบ [ต. นิमितฺตํ] ตุ มาตา อ ปฎิมา ปติมา ณ มตตา ยุ มานํ ปมาณํ ปริมาณํ อุปมานํ
มาน	อ ฌ ฌย	มาน มาเน-นย	บูชา, นับถือ อ มาโน <i>ความถือตัว</i> ยุ มานนํ มานนา
อติ-มาน	ณ ฌย	อติมาน-นย	เย่อหยิ่ง, จองหอง อ อติมานโน <i>ความ~</i> ตฺท. อี อติมานี <i>ผู้มี~</i>
มาน	ส	วิ-วิมฺส (<i>เทวภาวะ</i>)	ไตร่ตรอง, ทดลอง, พิจารณา, ไต่สวน (<i>มาน>มาน>มามาน>มีมาน>วิมาน>วิมฺ (แปลงเพราะ ส ปัจ.)</i>)
มาป	ณ ฌย	มาเป-ปย	สร้าง, ก่อสร้าง, เนรมิต [วัต. #อติมาเปติ] (<i>เป็น เหตุ.ข้าง</i>)
มิเล	อ	มิลาย	เหี่ยวเฉา, อับแสง [ต. มิลาโต]
มิส	อ	มิส	หลับตา [วัต. #นิเมสติ นิมสติ]
อุ-มิส	อ	อุมมิส	เปิดตา, ลืมตา
อุ-มิห	อ	อุมมิห	ถ่ายปัสสาวะรด
มีล	อ ฌ ฌย	มีล มิเล-ลย	หลับตา [วัต. #นิมีลติ]
อุ-มีล	อ	อุมมีล	เปิดตา, ลืมตา
มุจ	อ	มุลจ	ปล่อย, แก้ว, ถอด <i>สกมม.</i> [อ็ช. โมจยิ <i>ยุ</i> อาคม ภวิส. โมกฺขติ ต. มุตฺโต #โอมุโก]
มุจ	ย	มุจจ	หลุด, พัน ออกมม. [ภวิส. โมกฺขติ ต. มุตฺโต] อ โมกฺโข วิโมกฺโข ติ วิมุตฺติ ตุ โมเจตุ 'ให้พัน' = ปล่อย, เปลื้อง
มุจจ	อ	มุจจ	หลง, เป็นลม, สลบ, แน่เนิ่ง
นิ-มุชช	อ	นิมุชช	จม, จมลง, ดำลง, ดำน้ำ [ต. นิมุคฺโค]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
มูท	อ	โมท	ยินดี ยุ โมทนา โมทนํ ตัท. ตา มูทิตา
ป-มูท	อ	ปโมท	ยินดี อ ปมูโท ณ ปโมโท ยุ ปโมทนา #อนุมุทนา ตัท. ณย ปามุชซ์ ปาโมชซ์
มุน	นา	มุนา	รู้, ตรัสรู้; นิ่งอยู่ อ โมนํ อิ มุนิ
มุส	ย	มุสส	ลี้ม [ต. มุฏโฐ วัต. #ปมุสสติ ต. #ปมุฏโฐ]
มูท	ย	มูท	หลง [ต. มุพโท มุพโท] ณ โมโท

ย

ยช	อ	ยช	บูชา, บูชาเทพ, เช่นสรวง [ต. ยัญโฐ] ณ ยาโค ยุ ยชนํ
นิ-ยต	ณณ	นียยาเท-ทย (ต>ท)	มอบให้, แลกเปลี่ยน (คัมภีร์ฝ่ายศาสนาแปลง ต เป็น ท ส่วนคัมภีร์ฝ่ายโลกียะไม่แปลงเป็น ท)
ปฏฺิ-ยต	ณณ	ปฏฺิยาเท-ทย (ต>ท)	ตกแต่ง, จัดแจง [ต. ปฏฺิยตโต ปฏฺิยตโต]
ยป	ณณ	ยาเป-ปย	เป็นไป, เป็นอยู่ [วัต. ยปยติ อันต. ยาเปนโต] ยุ ยปนา
นิ-ยมุ	อ	นิยม นียจจ	ตัดสิน, วินิจฉัย, กำหนด; ประพฤติ [ต. นียโต] อ #วินิจจโย
สํ-ยมุ	อ	สํยม สํยจจ	สำรวจ, ชมอินทรีย์ [ต. สยโต] อ สยโม สณญโม
ยา	อ ย	ยา ยาย	ไป, เป็นไป; ถึง, บรรลุ [วัต. ยาเปติ <i>เหตุ.</i>] อ วโย ยุ ยานํ
याज	อ	याज	ขอ ณ ญู ยาจโก
ยฺช	อ ณณ	โยช โยเช-ชย	ผูก, ประกอบ, รวบรวม [วัต. ยฺชชติ <i>กัม.</i> #สโยเชติ ต. ยุตโต #ปยุตโต สมปยุตโต] ณย โยคโค นियोชไซ ณ โยโค #อุปโยโค ยุ ยฺชชณํ
ยฺช	อ	ยฺชช	ผูก, ประกอบ, รวบรวม; อุตสาหะ, พยายาม [วัต. #อนุยฺชชติ ต. อนุยฺชชโต]
ยฺช	ย	ยฺชช	ตั้งใจ, ตั้งมั่น, มั่นคง; คาร, สมควร, ถูกต้อง, ใช้ได้ [ต. ยุตโต] ติ ยุตติ
อุ-ยฺช	เอ	อุยโยเช	ส่งไป [ต. อุยโยชิตโต]
ปรี-ยต			เล่าเรียน [ต. ปรียตโต] ติ ปรียตติ
ยฺธ	อ ย	โยธ ยฺชณ	รบ, ลู่ [ต. ยฺทโร #ปยฺทโร] ตุ ยฺชณิตา

ร

รกช	อ	รกช	รักษา ณิ วาจนุรกช ณ รกชโก-ชิกา #อารกชโก วัสานุรกชโก ตุ รกชิตา ช ทฺรกชโย ยุ รกชณํ
รจ	ณณ	รเจ-จย	ทำ, จัดแจง, แต่ง, เรียบเรียง, รจนา

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	กำหนด, ย่อม [ต. รัตโต #วิรัตโต <i>เพื่อหน่วย คลายกำหนด</i>] ณ ราโค รงโค #วิราโค
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	ย่อม, กำหนด [ต. รัตโต] ยุ รชนั
สั-อา-รณช	ย	สารชช	กำหนดนัก, ย่อม [ต. สารตโต]
อา-รณ	อ ย	อารณ อารพณ	ปรารณ, (กล่าวถึง, ตั้งต้น, ดำริ), ทำ, เริ่ม, ลงมือ, พยายาม [ต. อารทโส #อจารทโส ตฺ. อารพณ อารทธ ตฺ. อารทฐั]
รม	อ	รม	ยินดี [อนิย. รมณโย ต. รัต [ตฺ. #อภิรมม] ภวิ กุณฺชโร (กุณฺช-) อ มโนรม ณ อาราโม ติ รติ ยุ อารมมณั
รห	อ เณ ฌย	รห รห-หย	สละ, ทิ้ง
อป-ราธ	ย	อปรชณ	ประทุษร้าย, ผิด
อา-ราธ	อ ย	อาราธ อารชณ	เชื้อเชิญ, อาราธนา; ยินดี
รุ	อ	รว โร	ร้อง [วัต. #วิรวติ] ณ รโว
รุจ	ย เณ ฌย	รุจจ โรเจ-จย	ชอบ, ยินดี [ต. รุจิติ] ณิ ฌมมรุจิ
รุจ	อ	โรจ	รุ่งเรือง, งดงาม [วัต. #วิโรจติ] อิ รุจิ ฌมมรุจิ ยุ โรจโน วิโรจโน
อา-รุจ	เณ ฌย	อาโรเจ-จย	บอก, กล่าว [อช. อาโรเจสิ อาโรเจสุ อาโรเจยิ อาโรเจยิสฺ]
รุช	ย	รุชช	แทง, เสียดแทง; เป็นโรค, เจ็บป่วย ณ โรโค
รุท	อ	รุท โรท	ร้องให้, หลั่งน้ำตา [ต. รุณโน; รุณณั <i>การ~</i> อช. #ปโรทิ]
รุธ	อ เอ	รุณธ รุณธิ รุณธี รุณธะ รุณโธ	ปิด, กั้น, ห้าม [ต. รุทโธ]
วิ-รุธ	ย	วิรุชณ	คัดค้าน, ขัดแย้ง; ปรารณา
รูป	เณ ฌย	โรเป-ปย	หว่าน, ปลูก; ยก [ต. โรปีโต] ยุ โรปนั
วิ-โอ-รูป	เณ ฌย	โวโรเป-ปย	ยกลง; ปลงลง [วัต. (ชีวิตา) โวโรเปติ <i>ปลงลงจากชีวิต =ฆ่า</i> ต. โวโรปีโต] ยุ โวโรปนั
อา-รูป	เณ ฌย	อาโรเป-ปย	ยก, ยกขึ้น [ต. อาโรปีโต] ยุ อาโรปนั
รุท	อ	รุท	ขึ้น, งอก, ปรากฏ, เกิด [ต. รุฬโห] อ สิโรรุโห ยุ โรทณั เทโวโรทโน #อภิรุทณั
อว-รุท	อ	โอโรท	ลง, โน้มลง [วัต. #ปจโจโรทติ ตฺ. โอรุทย]
อา-รุท	อ	อารุท-โรท	ขึ้น, งอก [ต. อารุฬโห ตฺ. อารุทย วัต. #อภิรุทติ]
ล			
ลกช	เณ ฌย	ลกเช-ชย	กำหนด [วัต. #สลลกเชติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ลค	อ	ลค ลคค	ติด, ข้อง, เกี่ยวข้อง, แขนง, คล้อง [ต. ลคฺโค]
ลงฆ (ลขี)	อ เณ ฌย	ลงฆ ลงฆเฆ-ฆย	กระโดด, เหาะ, เเหิน, ลอยไป [วัต. #อูลลงฆติ]
ลชชี	อ	ลชช	อายุ, ละอายุ อ ลชชชา
ป-ลป	อ	ปลป	พุดเพื่อเจ้อ
ลป	อ	ลป	พุด ฌ ลาโป
วิ-ลป	อ	วิลป	พุดคร่ำครวญ
สํ-ลป	อ	สลลป	พุดเจรจาโต้ตอบกัน ฌ สลลาโป
อนฺ-ลป	อ	อนฺลป	พุดมาก พุดเพื่อเจ้อ
อป-ลป	อ	อปลป	พุดผิด
อา-ลป	อ	อาลป	ร้องเรียก ฌ อาลปนํ
อุ-ลป	อ	อุลลป	พุดโ้อวอด
ลมพ (ลพิ)	อ	ลมพ	เหนียว, แขนง, ห้อย, คล้อง [วัต. #วิลมพติ ยัดเหนียว, ห้อย ... อวลมพติ ฟังพา, ห้อย ...]
ลภ	อ	ลภ	ได้ [อัช. อลตถ (=อลภ) อลตถํ (=อลภ) ภวิส. ลจจติ ตัพ. ลททพโพ ต. ลทโธ ตฺ. ลทธา ลทธ ตฺ. ลทฐํ] ข ทุลลโภ สุลโภ ฌย ลพโภ ฌ ลาโภ ตี ลทฐิ
ปฏฺ-ลภ	อ	ปฏฺลภ	ได้เฉพาะ, กลับได้
วิ-ลส	อ	วิลส	สวयงาม, เยื้องกราย, กรีดกราย
ลพ	อ	ลพ	แลบลิ่น, เลี้ย
นิ-ลพ	เณ?	นิลลาเพ	เลี้ย, แลบลิ่น (ชีวหํ นิลลาเพตฺวา)
ลา	อ	ลา	ถือเอา ฌ มหลลโภ
ลิข	อ	ลิข	เขียน; ทำให้บาง (กลึง, ขัด, ขูด)
อา-ลิจค	อ	อาลิจค	กอด
ลิป	อ	ลิมป	ฉาบ, ทา, ลูบไล้
ลิห	อ	ลิห เลห	เลี้ย; สบายใจ, เพลินใจ [วัต. #นิลเลหติ อัช. #ปฺลิหิ อนฺย. เลहनฺย] ฌย เลยยํ ฌ เลหํ หตถ/ปตต/โฏฐฐนฺิลเลหโภ
ลึ	อ ย	ลย ลาย ลีย	ละลาย, พินาศ, ย่อยยับ [วัต. #วิลียติ]
ลึ	ย นา	ลีย ลีนา	แอบ, ซ่อน, หลีกเร้น; ติดอยู่; รวมกัน [ต. ลีโน วัต. #สลลีนาติ นิลีนาติ สลลีนาติ ปฏฺิสลลีนาติ นิลียติ ต. สลลีโน ตฺ. ลียิตฺวา] อ อาลโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ลุนถ (ลุนถิ)	อ	ลุนถ	เศร้ามอง, ชุ่นมัว, เปียดเปียน, เตือดร้อน
ลุป	ย	ลุปป	ลบ, ลบออก, ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ [ต. ลุตโต]
ลุก	ย	ลุกภ	โลก, ละมบ, มั๊กมาก, อยาก [วัต. #โอลุกภติ] ณ โลโก
ลุก	อ	ลุก โลก	หลง [วัต. #ปโลกเกติ เหตุ. 'ให้หลง' แปลเป็น กัดตุ. ว่า หลอกล่อ]
ลู	นา	ลูนาน ลูนาน	ตัด, เกี่ยวว [ต. ลูโน] ยุ ลวนน์ โลณ
อป-โลก	ณ ณย	อปโลก-กย	มองดู; บอกลา, อ้าลา; ขออนุญาต; ประกาศให้ทราบ [ต. อปโลกิโต]
โอ-โลก	ณ ณย	โอโลก-กย	มองดู, เห็น
ว			
วจ	อ	วจ	บอก, กล่าว, แสดง [วัต. วุจติ วุจเร (=วุจันติ ใช้ในคาถา) #ปวุจเร กัม.] หิย. อวจ อโวจ อวจ อัจ. อโวจ อวจุต อโวจตุ อโวจุมหา ภวิส. วุชติ มาน. วุจมานโน กัม. ต. วุตโต] (ณิ พรุสวาจิ ณวุ วาจโก ตุ วตตา ข ทุพพโจ สุวโจ ณย วากย์ อติวากย์ วุชชี อ วโจ วจ วจี วจี- เข้าสมาสแล้ว เอา อ เป็น อี ณ วาจา ยุ วจน
วจ	ณ ณย	วาเจ-จย	บอก, กล่าว, แสดง
ป-วช	อ	ปพพช	ไป, ออกไป, บวช [ัจ. ปพพาเสสิ เหตุ.; #อนุปพพชि บวชตาม] ณย ปพพชชา
อุ-ป-วช	อ	อุปพพช	สึก [ัจ. อุปพพพาเสสิ เหตุ.]
อา-วช	อ ณ ณย	อวชช อว ชช-ชย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
วชชี	อ ณ ณย	วชช วชช-ชย	เว้น, สละ, แบ่งปัน [วัต. #ปรีวชเชติ] ณย ปพพชชา
วญจ	ณ ณย	วญเจ-จย	เกลี้ยกล่อม, หลอกกลาง
วณณ	อ	วณณ	หมุน, กลิ้ง; คาร ออกมม. [วัต. วณณติ (หिन)กลิ้ง, วณณติ ให้(หिन)กลิ้ง วณณาเปติ (ใช้คน)ให้(หिन)กลิ้ง เหตุ. ต. วณณิต (หिन)ถูกให้กลิ้ง เหตุกัม.]
วฑฒ	อ	วฑฒ	เจริญ, งอกงาม, เติบโต, เพิ่มขึ้น [วัต. วฑฒติ เหตุ. ต. วฑฒตวา เหตุ. ต. วฑฒ] ติ วฑฒติ
วณณ	ณ ณย	วณณ-ณย	สรรเสริญ; ขยาย, ขยายความ, พรรณนา; ทำสีขาเป็นต้น; พยายาม; แสดง [วัต. #สัณณณติ] อ วณณ อวณณ ยุ สัณณณา
นิ-วตตุ	อ	นิวตตุ	กลับ [ต. นิวตโต]
นิ-วตตุ	อ	นิพพตตุ	เกิด, บังเกิด [วัต. นิพพตติ; นิพพตเตติ เหตุ.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			อัช. นิพพตติ ต. นิพพตโต ตู. นิพพตติตวา; นิพพตเตตวา เหตุ.]
วตตุ	อ	วตต	เป็นไป, เป็นอยู่, เลี้ยงชีวิต; หมุนไป; เลี้ยงดู, รับผิดชอบ; ห้าม [วัต. วตเตตวา เหตุ.] ติ วุตติ ชีวิตวุตติ #ปวตติ
อติ-วตตุ	อ	อติวตต	เป็นไปล่วง, (น้ำ) ล้น
วท	อ เอ	วท วเท วชช วชเช	บอก, กล่าว [ตัฟ. วตตพโพ ตู. วตวา ตุ้. วตตุ้] ณี รัมมวาที นิคคยหาเวที มุสาวาที ณ วิวาโท อนุปวาโท
อติ-อา-วท	อ	อจจาวท	กล่าวล่วงเกิน, พูดล่อลวง, พูดเกี้ยว, พูดยั่วชวน, ร้องเรียก
โอ-วท	อ	โอวท	โอวาท ณ โอวาโท
อภิ-วที	ณ ฌย	อภิวาเท-ทย	กราบไหว้, อภิวาท, สรรเสริญ
วนท	อ	วนท	ไหว้ [ต. อภिवนทีย] ญว วนทโก ยุ วนทน์
วป	อ	วป	หว่าน, ปลุก; ทอ; โคนศีรษะ [ต. วุตโต] ญว วาปโก ฌย วปโป ณ วาโป ยุ วปนั
วมุ	อ	วม	อาเจียน; คายออก
วย	อ	วย	ไป, ถึง, บรรลุ
วร	อ ฌ ฌย	วร วาเร-รย วเร- รย	ปิด, กั้น [วัต. #อวารติ] ฌย นิวารโย ทุนนิวารโย
วิ-วร	อ ฌ ฌย	วิวร วิวเร-รย	เปิด [วัต. วิวราเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ต. วิวโร]
นิ-วร	ณ ฌย	นิวาเร-รย	ห้าม, กั้น ยุ นิวรณั นิวารณั #ทนต์วารณั
ปริ-วร	ณ ฌย	ปริวาเร-รย	กั้นรอบ, แวดล้อม [ต. ปริวโต] ณ ปริวาโร
สั-วร	อ ฌ ฌย	สัวร สัวเร-รย	สำรวม, ระวัง, ปิด, กั้น อ สัวโร ยุ สัวรณั
วร	ณ ฌย	วาเร	ขอ, ต้องการ
ป-วร	ณ ฌย	ปวาเร-รย	ปรารถนา, อยากรได้; ปวารณา กัต. เหตุกัต.
वलฺลฺข (วลฺข)	อ	वलฺลฺข	บริโภค, ใช้, ใช้สอย อ สรีรวลฺลฺโข อจฺจาระ ปทวลฺลฺโข รอยเท้า ยุ วลฺลฺขณั การ~ เครื่อง~
วส	อ	วส	อยู่, อาศัย [ภวิส. วจฺจติ ตัฟ. วตถพพ ต. วุตโต #นิวุตโต] ณี สวตถิวาสี ทิสาวาสี
นิ-วส	อ ฌ ฌย	นิวส นิวาเส-สย	นุ่งห่ม [ต. นิวตโต] ณ นิวาโส
ปฏฺิ-วส	อ	ปฏฺิ-วส	อยู่, อาศัย
อธิ-วส	อ	อธิวส	อยู่ทับ, อยู่อาศัย, สิง, สิงสถิต [วัต. อธิวาเสติ เหตุ. รับผิดชอบ (คำ/นิมิต), อดกลั้น ต. อธิวตโต อธิวตโต กัต. กัม. เหตุกัม.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อธิ-อา-วส	อ	อชฌาวส	อยู่ครอบครอง
อา-วส	อ	อาวส	อาศัยอยู่, อยู่ครอง ณ อาวาโส #สวาโส ถ อาวสโถ
วสส	อ	วสส	(ฝน) ตก, รด, โปรย อ วสสํ วสโส ติ วุจฺจติ
อติ-วสส	อ	อติวสส	รั้ว
วห	ย	วฺยห	ลอย, นำไป [ต. พาหิโต พาหฺโห] อ สุขาวโห (สุข-อา-) หิตาวโห ณ วาโห ยุ วหนํ วาหนํ
วห วฺห	อ	วห	นำไป, เจริญ, เพิ่มขึ้น [ต. วุฬโห]
อา-วห	อ	อาวห	นำมา
อา-วห	อ	อพฺพห	ถอน; นำมา [ต. อพฺพหฺ] ณ อาวาโห อาวาหํ (มจฺคล) #วิวาหํ (มจฺคล)
ปฏฺิ-วห	อ	ปฏฺิพาห	ห้าม, ค้าน, นำไปเฉพาะ, นำกลับ
วายม	อ	วายม	พยายาม
วาส	ณ ฌย	วาเส-สย	อบ, รม (ทำให้มีกลิ่นหอม) ณ วาโส
วิ-วิจ	อ ย	วิวิจ วิวิจจ	สังัด, โดดเดี่ยว, ปลีกออก [ต. วิวิตโต ตฺว. วิวิจจ] ณ วิเวโก
วิซี	อ ย	วิช เวช วิชช	สลด, สังเวช; กลัว; ห้วนไหว ณ #สํเวโค รมมสํเวโค
วิซี	อ ย	วิช เวช วิชช	กลัว, ห้วนไหว, หวาดเสียว [วัต. #สํเวชติ สํวิชชติ อฺพพิชชติ]
นิ-วิท	อ	นิพฺพิท	เบื่อหน่าย [ต. นิพฺพิทโน นิพฺพิทโน]
วิท	อ	วิท	รู้, รู้แจ้ง [วัต. #ปฏฺิ(นิ)เวเทติ เทตฺ. 'ให้รู้'=บอก ตํพ. เวทิตพฺโพ] ณ กตเวทํ รู โลกวิทฺ สพฺพวิทฺ ณฺย วิชชา #อวิชชา ยุ เวทนา
วิท	อ	วิท	ได้, ประสบ; พิจารณา; ยินดี
วิท	ย	วิชช	มี [วัต. #สํวิชชติ]
อนฺ-วิท	อ		พิจารณา [ต. อนฺวิจจ]
ปฏฺิ-วิท	ย	ปฏฺิวิชฌ	แทงตลอด [ต. ปฏฺิวิทฺโร ตฺว. ปฏฺิวิทฺธา]
วิท	ย	วิชฌ	แทง, เสียดแทง [ต. วิทฺโร ตฺว. วิทฺธา]
วิท	อ ฌย	เวธ เวธ-ธย	ไหว, ห้วนไหว; เบียดเบียน
นิ-วิส	อ	นิวิส	ตั้งลง, มุ่งหมาย?; เข้าไปอยู่ [สํต. นิเวสเย ฌย ปจฺ. เทตฺ. ต. นิวิจฺจฺ] ยุ นิเวสนํ
ปริ-วิส	อ	ปริวิส	ให้/ถวาย/เลี้ยง อาหาร, อังคาส (คำชมร)
ป-วิส	อ	ปวิส	เข้าไป [วัต. ปเวเสติ เทตฺ. อชฺ. ปาวิสํ ป-อา-อ-วิส ได้เข้าไปแล้ว ต. ปวิจฺจฺ ตฺว. ปวิสส;

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			ปเวเสตวา เหตุ.]
วิช	ณ ฌย	วิเช-ชย	พัต, โบก [มาน. พิชยมาโน]
วุ	ณา	วุณา	ร้อย
เว	อ	วย วาย	กรอด้าย; ให้เหยี่ยวแห่งไป; สรรเสริญ; ส้ารวม ณ วายู วาโย ตนตวาโย
เวฐ	อ ฌ ฌย	เวฐ เวฐ-ฐย	ผูก, พัน, รัต [ต. เวฐตวา วัต. #นิพเพฐติ]
ส			
สก	โอ	สกโก (ซ้อน ก)	อาจ ณย สกกา
สก	อุณา	สกกุกณา (ซ้อน ก)	อาจ [สัท. สกุกุณย อัช. อสกชि (ก>ช; ซ้อน ก) ภวิส. สกชิสสติ กาล. อสกชิสส ต. สกุกุณิตวา]
สงก (สกี)	อ	สงก	สงสัย; กลัว, สะดุ้ง; ไป, ถึง, บรรลุ
อุ-สงก (สกี)	อ	อุสงก	กลัว, หวาดกลัว [วัต. #ปรัสกติ]
สชช	อ	สชช	ติด, ข้อง, ไม่คล่อง [ต. สกฺกฺโฐ ณ อุปสคฺโค
สช	อ	สช	กอด
วิ-สชช	อ	วิสชช	สละ, แบ่งปัน; แก่/ตอบ (คำถาม) [วัต. #นิสชชติ อุสชชติ] ยุ วิสชชชนา
สชช	อ ฌ ฌย	สชช สชเช-ชย	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ; สร้าง, ทำ [ต. สกฺกฺโฐ]
สํ-สชช	อ	สํสชช	ปะปน, เจือปน, เกี่ยวข้อง, คลุกคลี อ สํสคฺโค ณ สงคฺโค
สฐ	อ	สฐ	ล่อลวง, ฉ้อโกง; ฆ่า; เศร้าหมอง
นิ-สท	อ	นิสท	นั่ง [ต. นิสินโน ต. นิสชช] ณ นิสทโก ณย นิสชชช ยุ นิสทนํ
ป-สท	อ	ปสท	ไม่มีมลทิน, หมดจด, ผ่องใส [วัต. ปสาเทติ เหตุ. ต. ปสนโน]
ป-สท	ณ ฌย	ปสาเท-ทย	ยินดี, เลื่อมใส [วัต. ปสาเท-ทยติ กัต. เหตุกัต.] ณ ปสาโท
สํ-นิ-สท	อ	สนนีสท	ประชุม [ต. สนนีสินโน]
สํ-นิ-สท	อ	สนนีสท	นั่งสงบ ไม่คึกคะนอง [ต. สนนีสินโน]
อุป-นิ-สท	อ	อุปนีสท	นั่งใกล้ [ต. อุปนีสินโน]
สนท	อ	สนท	ไหลออก [วัต. #วิสสนทติ อภิสนทติ] อ นิสสนโท
สป	อ ย	สป สปย สปป	ดำ, สบถ, สापแข่ง ณ สาโป
นิ-สม	ณ ฌย	นีสาม-มย	ใคร่ครวญ, พิจารณา, แลดู, ฟัง [ต. นิสम्म]
ปฎิ-สม	ณ ฌย	ปฎิสาม-มย	เก็บรักษา, ยึดครอง [ต. #สํสาเมตวา] ยุ ปฎิสามนํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สมุ	อ ย	สม สมม	สงบ, ระวัง, ทำความเพียร [ต. สนฺโต วัต. #วุปสมมติ วิ-อุป-สม เหตุ.] ติ สนฺติ ยุ สมโณ กลหวุปสมนํ
สมุทท ศัพท์	อายุ	สมุททาย	ประพฤติ(ให้เป็น)เพียงดังสมุท, ทำตนตั้งทะเล
ปฏฺิ-ป-สมภ	อ	ปฏฺิปสสมภ ปฏฺิปปสสมภ	สงบ, ระวัง
ป-สร	ณ ฌย	ปสาเร-รย	เหยียด (มือ, แขน)
สร	อ	สร	แล่นไป [วัต. #สฺสรติ] ณ สํสาโร
สร	อ	สร	ออกเสียง
สร	อ	สร	ระลึก, นึก; แล่นไป [อนิย. สรณิโย ต. สโต] ตุ สริตา; สาเรตา เหตุ. ณ วิปปฏิสาโร ติ สติ ยุ สรณํ
สร	ณ ฌย	สเร-รย สาเร-รย	ซัดไป, ละ, ทิ้ง; ขยาย, พิศดาร
อว-สร	อ	อวสร	เที่ยวไป; มาถึง; พัก, อาศัย; ประชุมลง, รวมลง [อัช. อวสริ สนธิกับ ตํ เป็น ตทวสริ/ตทวสริสุ เสมอ]
วิ-สส	อ	วิสส	คืบเคย ณ วิสสาโส
อา-สส	อ	อสส	หายใจ [วัต. #ปสฺสสติ]
ป-สท	อ ย	ปสท ปสยท	กตขี่, ข่มเหง [ตฺ. ปสยท] ฌย ปสยโห
วิ-สท	อ	วิสท	รับคำ
วิ-สท	อ	วิสท	อาจ, กล้าหาญ, ปฏิญญา [วัต. #อุสฺสทติ]
สท	อ ย ฌ ณย	สท สยท สเท-หย	อดทน, อดกลั้น ยุ สหนํ
อุ-สท	อ	อุสฺสท	พยายาม ณ อุสฺสาโห
ป-สฺส	อ	ปสฺส	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ [ต. ปสฺตโถ] อ ปสฺสา
สาท	อ	สาท	ยินดี, สบายใจ, เฟลใจ [วัต. #อสฺสาทติ] ณ สาทโ อสฺสาทโ ฌุ สาทุ ทวาน อร์อย ไพเราะ
สาธ	อ ย	สาธ สาธย	สำเร็จ [วัต. สาธติ เหตุ.]
สาสุ	อ	สาส	สอน, อบรม ฌย สิสโส ติ อนุสิฏฺฐิ ยุ สาสนํ
อนุ-สาสุ	อ	อนุสาส	ตามสอน, พร่ำสอน [ต. อนุสิฏฺฐโ] ฌุ อนุสาสโก ยุ อนุสาสนํ
ลี	ณ	ลีโณ	ผูก, พัน, รัด

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สิกข	อ	สิกข	ศึกษา อ สิกขา ยฺ สิกขณํ
ลิจ	อ	ลิจ	รด, รัต, เท, ไหลออก ... [ต. สิตโต]
สิท	อ	สิท	ปล่อย; ดิด, ชุ่มชื้น; หลง; หุง, ต้ม, นึ่ง; จม [วัต. โอสาเทติ <i>เหตุ. 'ให้จมลง'</i> ต. สิ้นโน 'ชุ่ม' อ กุสีโต (<i>กัจฉิต-สิท ลบเหลือ กุ</i>)
สิธ	ย	สิธ	สำเร็จ [ต. สิทธิ] ติ สมิทธิ
ปฏฺ-สิธ	อ	ปฏฺเสธ	ห้าม, ปฏฺเสธ [วัต. #นิเสธติ] อ หิรินิเสธ
สิพ	ย	สิพ	เย็บ
ลิส	ย	ลิส	เหลือ [วัต. #อวสิสสติ ต. #อวสิฏฺโฐ]
นิ-ลิส	อ		อาศัย [ต. นิสสิโต <i>อาศัยแล้ว (ซึ่ง) ตู. นิสสาย</i>] อ นิสสโย #อาสโย
ลฺ-ลิส	อ	ลฺสย	สงสัย
ลิส	อ	เส สย	นอน [ต. สยิตวา อาน. สยาน] ณิ มณฺจสยํ สมปริวตตสยํ อ อนุสโย ยฺ สยณํ เสนํ
อว-ลิส	อ	อวสย	อาศัย, เนื่องจากอยู่ อ อวสสโย
ปฏฺ-สุ	ณา	ปฏฺสุณา	ฟังตอบ, ตอบรับ, รับฟัง, รับคำ, รับรอง [วัต. ปจฺจสฺสุณาติ อช. ปจฺจสฺสสิ ต. ปฏฺสุโต ต. ปฏฺสุณิตวา]
ป-สุ	อ	ปสว	ประสบ, พบ, เห็น
วิ-สุ	อ	วิสว	ปรากฏ, มีชื่อเสียง [ต. วิสฺสุโต]
สุ	ณฺ ณา	สุณฺ สุณา	ฟัง, ได้ยิน [วัต. สุณาติ สุณฺม; สฺยยติ สฺยยติ <i>กัม. สวาเวติ <i>เหตุ. อช. อสฺสสิ อสฺสสิ</i> #อนุสาเวสิ <i>เหตุ.</i>; อสฺสสิตถ; อสฺสสิ อสฺสสิมหา ตวนต. สุตวา ต. สฺสุโต; สวาวิโต สวาปิโต <i>เหตุกัม.</i> ต. สุตวา ตฺ. สุตฺ] ณิ รมมสสาวิ ณฺ สวาโก สวาวิกา ตฺ สฺสตา ติ สฺสติ ยฺ สวานํ รมมสสวานํ</i>
สุ	ส	สุสฺสุต	ปรารถนาจะฟัง, อยากฟัง
สุ	อ	สว	ไหลไป; ให้เกิดขึ้น; เป็นใหญ่
สุกข	อ	สุกข	แห้ง, ไม่สนใจ, ไม่ตั้งใจ [วัต. สุกขาเปติ <i>เหตุ. ตาก(จีวร)</i> ต. สุกโก สุกโข]
สุจ	อ เอ	สุจ สฺเจ	สะอาด, หมดจด; แสดง, ไป, เป็นไป ณ สฺโก ยฺ สฺจนํ
สุธ	ย	สุธ	หมดจด, บริสุทธิ์, สะอาด [วัต. สฺเชติ สฺชยติ <i>เหตุ. 'ให้หมดจด'</i> สฺธาเปติ สฺธาปยติ <i>เหตุ. 'ให้ชำระ'</i> ต. สฺทธิ; สฺธิโต <i>เหตุกัม.</i> 'ให้หมดจด'] ติ สฺทธิ #วิสุทธิ ยฺ สฺธณํ
สุป	อ	สุป	หลับ [ต. สฺตโต] ยฺ สฺปนํ สฺปนํ
สุภ	อ	โสภ	งาม, สว่าง, รุ่งเรือง; เปียดเปียน ณ นครโสภณิ ยฺ นครโสภณา (อิตถิ)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
โอ-ทร	อ	โอทร	นำลง ปลงผมหนวด [วัต. โอหาราเปติ เหตุ. (วุทธิ)]
อธิ-โอ-ทร	อ	อชฺโหมทร	กลืน
ทเร	อ	ทราย (เอ>อาย)	อาย, ละอาย [มาน. ทรายมาโน]
หส	อ	หส	หัวเราะ, ร่าเริง [ต. ภูโฐ #ปหฺภูโฐ] ณฺว สมบหฺสโก ณ หาโส #ปริหาโส
ป-หา	ย	ปหฺยย ปหฺย ปหาย	ละ, สละ, ทิ้ง, ปล่อย; เสื่อม, เลว [ต. ปหฺโน ตฺ. ปหาย #โอหาย] ติ ชานิ #ปริหานิ
หา	อ	ชห ขหา (เทภว)	ละ, สละ, ปล่อย ; เสื่อม, เลว (หาหา>ชาหา>ชหา) [ตฺ. หิตฺวา ชหิตฺวา] อ สพพชฺโห
ป-หิ	ณฺ ณา	ปหฺณ ปหฺณา	ส่งไป [ต. ปหฺโต]
หีส (หิสฺ)	อ ณะ ณฺย	หีส หีส-สย	เปียดเบียน ณฺว อหฺสโก (น-)
ป-หุ	อ	ปโห	เพียงพอ, มีพอ, มีมาก, 'มีทั่ว'; เจริญ [วัต. นปโปหิตฺ (น-) ต. ปหฺโต ปหฺโต] อ ปหฺโก (ก สกฺตถะ) ยฺ ปโหนโก (ก สกฺตถะ)
ปาตุ-ร-หุ	อ	ปาตุรโห	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อฺช. ปาตุรโหสิ]
หุ	อ	หฺว ชฺโห (เทภว)	บูชา (หฺห>ชฺห>ชฺโห) ยฺ หวนฺ #อาหฺน
หุ	อ	โห	มี, เป็น [อฺช. อโหสิ อหฺสฺ; ตฺ. หฺตฺวา สมานกาล.]
เหตุ	อ	เหตุ	เปียดเบียน, บีบคั้น [วัต. #วิเหตุติ]
อ			
อคช	อ	อคช	มีค่า, มีราคา [วัต. #อคชาเปติ เหตุ. ตีราคา]
องก (อกิ)	อ ณะ ณฺย	องก องก-กย	กำหนด, หมายถึง, เป็นเครื่องหมาย
อลฉ (อลฉิ)	อ	อลฉ	ดึง, ลาก, ฉุด, ชัก
ป-อช	อ	ปาเช	ขับ, ต้อน, ไล่
อลชฺ	อ	อลช	หยอด, ทา, เจิม; ปรากฏ; เจือปน; เว้น
อฏฐ	ณะ ณฺย	อฏฐ-ฏย	อึดอัด, บีบคั้น
อนช	อ	อนช	ออก (ไข)
อท	อ	อท	กิน; รักษา [ต. อนนฺ - ของกิน ข้าว ฯลฯ] ณ วิชฺสาโท (วิชฺส-)
ป-อป	อุณา	ปาปุณา	ถึง, บรรลุ, ได้รับ [วัต. ปาเปติ เหตุ. อฺช. ปาปุณิ #สมปาปุณิ; #สมปาเปสิ เหตุ.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			ภวิส. ปาเปสสติ เหตุ. ต. ปตฺโต; ปาปีโต เหตุกัม. ตฺ. ปตฺวา ตฺุ. ปตฺตุ]
ป-อม	อ		สังัด [ต. ปนฺโต]
อรห	อ ฌ ฌย	อรห อรเห-หย	สมควร, เหมาะสม; บุษบา อ ปุชารโห
สํ-อส	อ	สมมส (สํ>สมมา>สมม)	พิจารณาด้วยดี, พิจารณาโดยชอบ
อส	อ	อส	กิน ฌ อาโส ปาตราโส สายมาโส
อส	อ		มี, เป็น [วัต. อตฺถิ สนฺติ; อสิ อตฺถ; อมฺหิ อสมฺ; อมฺห อสม ปัญ. อตฺถุ สนฺตุ; อาหิ อจฺจ อตฺถ; อมฺหิ อมฺห หิย. อาสิตฺถ สํต. อสฺส อสฺสุ; อสฺส อสฺสถ; อสฺสํ อสฺสาม; สียา สียํ; สียํ อํช. อาสี อาสุํ; อาสิ อาสิตฺถ; อาสี อาสิมฺหา]
อห พฺร	อ	พฺร	บอก, กล่าว [ปโรก. อาห อาหุ อหุ อํช. อาหํสุ]
ปริ-ย-อาป	อุณา	ปริยาปุณา	เล่าเรียน ญุ ปริยาปุณฺนํ
ปริ-ย-อุ- อาส	อ	ปยฺรฺปาส	นั่งใกล้
อาส	อ	อาส อจฺจ	นั่ง, พัก, อยู่; เข้าไป; หวัง [วัต. อจฺจาเปติ อจฺจายติ เหตุ. อาณ. อาสีโน] ญุ อาสนํ
อุ-อาส	อ	อุปาส	นั่งใกล้ ฌญุ อุปาสโก
อาสาส	อ	อาสาส อาสิส อาสีส	หวัง, प्रารณนา
อาสีส (อาสีลี)	อ	อาสีส	หวัง, प्रารณนา [วัต. #ปจฺจาสีสติ (ปฺภฺ-)]
ปฺภฺ-อิ	อ		อาศัย [ตฺ. ปฺภฺจฺจ]
ปร-อิ	อ	ปร	ไปในเบื้องหน้า, ไปข้างหน้า [ต. ปรโต] ญุ ปรายโน
ปริ-อิ	อ		กำหนด [ตฺ. ปริจฺจ]
ป-อิ	อ		ละไป, ตาย [ต. เปโต ตฺ. เปจฺจ]
ป-อิ	อ	ปาย	หนีไป, หลีกไป [อํช. ปายิ ปายาสี]
วิ-อิ	อ		ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิโต วิโต]
สํ-อิ	อ	สเม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ตฺ. สเมจฺจ]
อติ-อิ	อ	อจฺเจ-จย	เป็นไปล่วง, ล่วงไป, ก้าวล่วง [ต. อติโต ตฺ. อติจฺจ] อ อจฺจโย
อธิ-อิ	อ	อชฺฌมาย	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาระยาย [วัต. อธิเต ไม่พบใน ไตร.]
อธิ-อิ	อ	อธิย อธิย อธิย	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาระยาย [วัต. อธิยติ อธิยามิ อํนต. อธิยโนโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
		(อิ>ย)	มาน. อธิยมาโน ตู. อธิยิตวา]
อนฺ-อิ	อ	อนเว อนเว	อาศัย, เป็นไปตาม [ตฺ. อนวาย]
อป-อิ	อ	อเป	หลีกเลี่ยง, ฟ้นไป, ไปปราศ [ปัญฺ. อเปหิ ต. อเปโต]
อภิ-สํ-อิ	อ	อภิสม	ถึงพร้อมยิ่ง, บรรลุ, ได้รับ [ตฺ. อภิสมเจจ] อ อภิสมโย
อว-อิ	อ		ลงไป, หยั่งลง [ตฺ. อเวจจ]
อา-อิ	อ	เอ	มา [ปัญฺ. เอหิ เอถ] ตี อิติ
อิ	อ	เอ	ไป, ถึง, เป็นไป, บรรลุ, รู้ [ต. อิโต] ญฺ สหายโก (สห-อิ-) อ สมปราโย (สํ-ปร-) ฌ สหาโย
อุป-อิ	อ	อุป	เข้าถึง [ต. อุปโต]
อิทฺข	อ	อิทฺข	เห็น, ดู, ฟัง, พิจารณา อ #อุปเกทฺธา
ปฏฺิ-สํ-จ-อิทฺข	อ	ปฏฺิสถจิทฺข	เห็นพร้อมเฉพาะ, พิจารณาเห็น
สํ-อว-อิทฺข	อ	สมเวทฺข	พิจารณา [ตฺ. สมเวทฺขีย สมเวทฺขียาน]
ปติ-วิ-อิทฺข	อ	ปจจเวทฺข	พิจารณา [ตฺ. ปจจเวทฺขีย]
อว-อิทฺข	อ	อเวทฺข	พิจารณา [ตฺ. อเวทฺขีย]
อิณฺข	อ	อิณฺข	งอ, คู้เข้า [วัต. #สมิณฺขติ, สมิณฺขติ]
อิณฺข	อ	อิณฺข	ไหว, ห้วนไหว, งอ, คู้เข้า [วัต. #สมิณฺขติ สมิณฺขติ]
สํ-อิธ	ย	สมิณฺ	สำเร็จ
สํ-ปฏฺิ-อิสุ	อ	สมปฏฺิจจ	รับ, รับพร้อม
อิธิ-อิธ	อ	อิธิ	เชื้อเชิญ, อารารณา
อิธ	อ	อิธ	แสวงหา, ค้นหา [วัต. #ปริเยสติ ปริ-ย-อิธ] ญฺ เอสนา อนสนนา เอสนํ อนสนนํ
อิสุ อิจจ	อ	อิจจ	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ [ปัญฺ. #อติจจถ ปรารถนาล่วง, ไปรต(สัตว์)ข้างหน้า ต. อิฏฺโฐ] ฌฺ อิจจา อ อปฺปิจจ
อิธ	อ	อิธ	ไหว, ห้วนไหว
อิชฺ	อ	อิชฺ	สละ, ละ, ทิ้ง
ป-อา-ร-อุป	อ	ปารูป	ห่ม ญฺ ปารูปนํ
เอธ	อ	เอธ	หยั่งลง, ถึง, เจริญ, ได้, ประสบ

